

**Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego
obszaru objętego nadzorem
dla powiatu krakowskiego
za rok 2024**

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Krakowie**

Kraków 2025

Spis treści

I.	Informacje ogólne.....	3
II.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny.....	5
III.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych i zatruc związkami chemicznymi.....	7
IV.	Działania związane z zagrożeniem atakiem bioterrorystycznym.....	15
V.	Analiza wykonania szczepień ochronnych.....	16
VI.	Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego zakładów leczniczych na terenie powiatu krakowskiego.....	19
VII.	Ocena stanu sanitarnego obiektów komunalnych	23
VIII.	Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia, żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.....	28
IX.	Ocena higienicznych warunków pracy w zakładach pracy	39
X.	Ocena bezpieczeństwa sanitarnego placówek oświatowo-wychowawczych.....	41
XI.	Profilaktyka w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego	44
XII.	Postępowania interwencyjne	48
XIII.	Spis wykresów	50
XIV.	Spis tabel	51

I. Informacje ogólne

W niniejszym dokumencie znajdziecie Państwo informacje o działaniach podejmowanych w 2024 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie na rzecz ochrony zdrowia publicznego na terenie powiatu krakowskiego w skład, którego wchodzi 17 gmin położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Miasta Krakowa.

Głównym zadaniem Inspekcji Sanitarnej jest realizacja zadań w zakresie ochrony zdrowia społeczeństwa przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Nadzorujemy i promujemy działania mające na celu dobro i zdrowie publiczne obywateli. Naszym zadaniem jest minimalizowanie skutków zdarzeń niekorzystnie wpływających na zdrowie i życie ludności przebywającej na terenie powiatu krakowskiego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów żywnościowych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne - w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

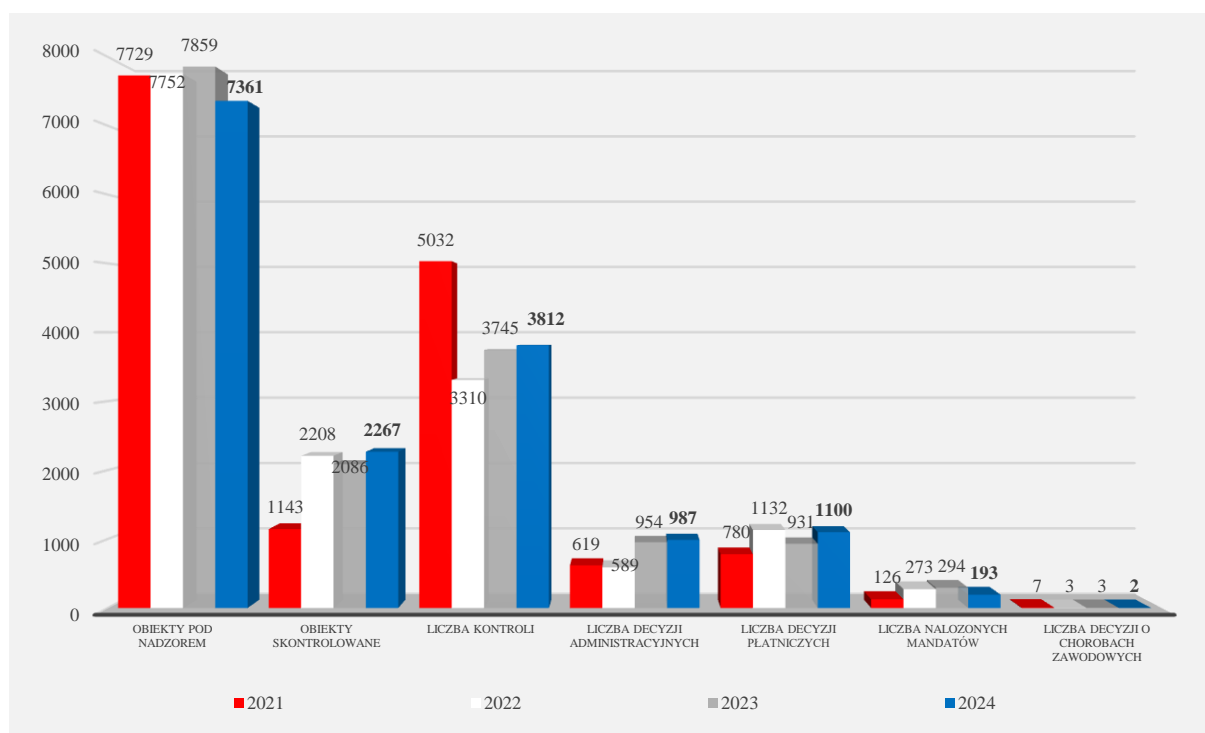
Ustawowe zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizowane są przez pionowy merytoryczny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie takie jak: Oddział Nadzoru Higieny Żywności i Żywienia, Oddział Nadzoru Higieny Komunalnej, Oddział Nadzoru Higieny Pracy, Oddział Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży, Oddział Nadzoru Epidemiologii, Oddział Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia oraz Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

W roku 2024 w stosunku do roku 2023 nieznacznie zmniejszyła się liczba obiektów znajdujących się pod nadzorem PSSE w Krakowie. Spadek liczby obiektów dotyczył głównie obszaru higieny pracy i związany był z przenoszeniem działalności obiektów na teren powiatu wielickiego.

Liczba obiektów objętych nadzorem w 2024 roku wyniosła ogółem **7 361** (7 859 w 2023 roku), z czego skontrolowano **2 267** obiektów (31%).

Dbając o komfort życia i zdrowia mieszkańców w regionie, pracownicy Państwowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie w 2024 roku przeprowadzili łącznie **3 812** kontroli (2023 r. – 3 745 kontroli). Wydano **987** decyzji administracyjnych (954 w 2023 roku) oraz **1 100** decyzji płatniczych na kwotę **231 565 zł**. Nałożono **193** mandaty karne na łączną kwotę **44 950 zł**.

Wykres 1. Ustawowe zadania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Porównanie za lata 2021-2024.

PPIS w Krakowie organizował spotkania prozdrowotne społeczeństwa lokalnego w różnych grupach wiekowych, podejmował wiele inicjatyw mających na celu zapobieganie chorobom zakaźnym, a także działania zmierzające do zabezpieczenia zdrowia i życia ludzkiego poprzez współdziałanie z innymi służbami, inspekcjami i instytucjami, których zadaniem jest udzielanie pomocy w sytuacji kryzysowej.

Stan bezpieczeństwa sanitarnego na terenie powiatu krakowskiego w 2024 roku oceniam jako stabilny.

dr n. med. Ewa Wiercińska
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Krakowie

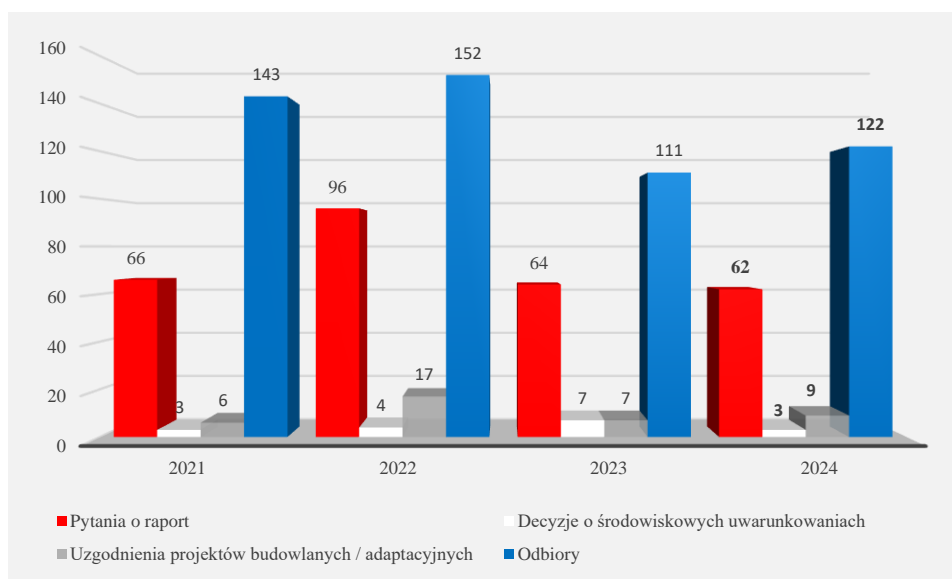
II. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych na terenie powiatu krakowskiego.

Wśród obiektów ocenianych w 2024 r. pod względem spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych znalazły się między innymi takie obiekty jak: szpitale, obiekty oświaty, zespoły sportowo-rekreacyjne, apteki i hurtownie farmaceutyczne, zakłady gastronomiczne, budynki biurowe i biurowo-usługowe, hotele, centra handlowo-usługowe, stacje paliw, laboratoria badawcze, zakłady usługowe i produkcyjne, lokale publicznych i niepublicznych podmiotów leczniczych.

W 2024 r. w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 286 postępowań administracyjnych w których zajęto stanowisko /w formie decyzji, postanowienia, opinii sanitarnej lub pisma/ w zakresie spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Wykres 2. Zadania zrealizowane przez Oddział Nadzoru Zapobiegawczego w latach 2021-2024.

W trakcie prowadzonych postępowań administracyjnych wydano:

- 31 opinii sanitarnych dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- 65 stanowisk w postępowaniach prowadzonych w ramach ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko (w tym 62 stanowiska w zakresie zapytania o raport oraz 3 stanowiska dotyczące decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach),
- 9 opinii sanitarnych uzgadniających projekty inwestycji,
- 59 stanowisk w formie decyzji, postanowień oraz pism dot. innych spraw,
- 122 stanowiska potwierdzających spełnienie wymogów sanitarno-higienicznych w związku z uczestnictwem w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.

Ocena warunków sanitarno-higienicznych dotycząca nowych obiektów oparta była na wynikach przeprowadzonych kontroli. W roku 2024 przeprowadzono **216** kontroli.

Zgodnie z właściwością rzeczową 3 sprawy przekazano do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Powyższe działania, prowadzone przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie, miały na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-higienicznego w realizowanych obiektach użyteczności publicznej, w zakładach produkcyjnych, a także dbałość o to, aby obiekty mogące znacząco oddziaływać na środowisko nie powodowały uciążliwości i zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

III. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych i zatruc związkami chemicznymi

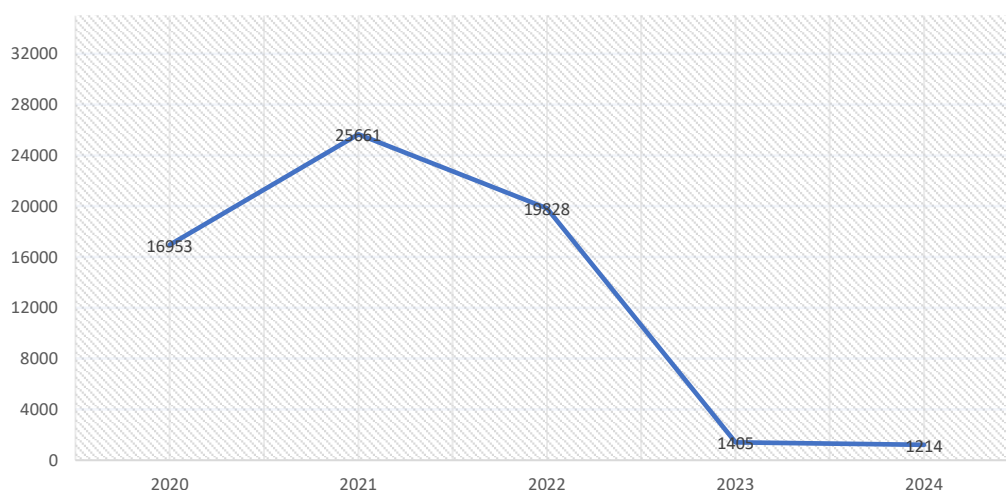
Oceny sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych w 2024 roku w powiecie krakowskim dokonano na podstawie zgłoszonych do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie przypadków zachorowań.

W omawianym okresie na terenie powiatu krakowskiego zgłoszono ogółem **9 651** przypadków zachorowań na choroby zakaźne.

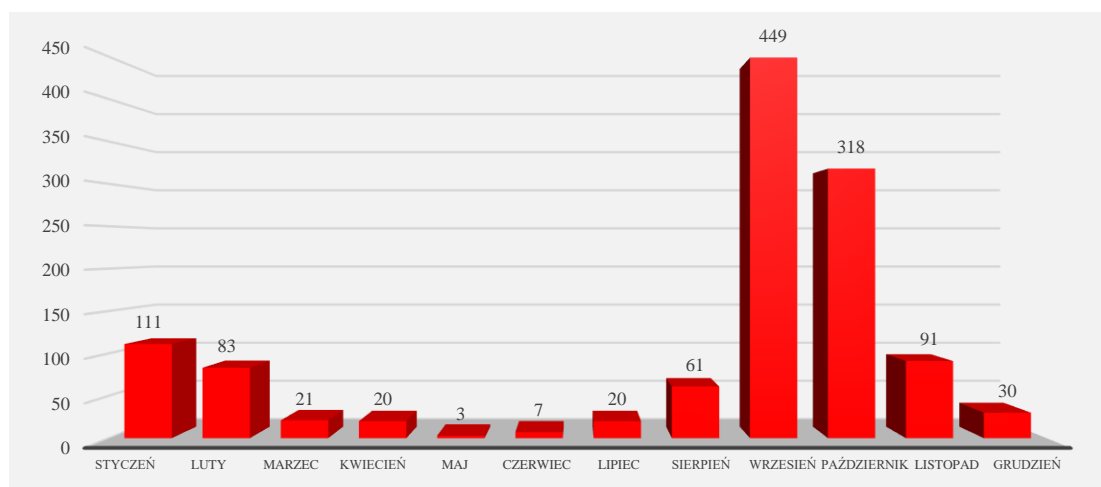
Wybrane choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową

Na terenie powiatu krakowskiego odnotowano **1 214** przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2, w tym **190** przypadków możliwych. Z powodu ww. zachorowania hospitalizowane były **174** osoby. Zauważyć można więc utrzymującą się tendencję spadkową zachorowalności na COVID-19. Spowodowane jest to najprawdopodobniej wprowadzeniem szczepień ochronnych i wykształceniem odporności populacyjnej. W roku 2024 znaczny wzrost zachorowań nastąpił we wrześniu oraz w październiku, kiedy to odnotowano łącznie **767** przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2.

Wykres 3. Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.

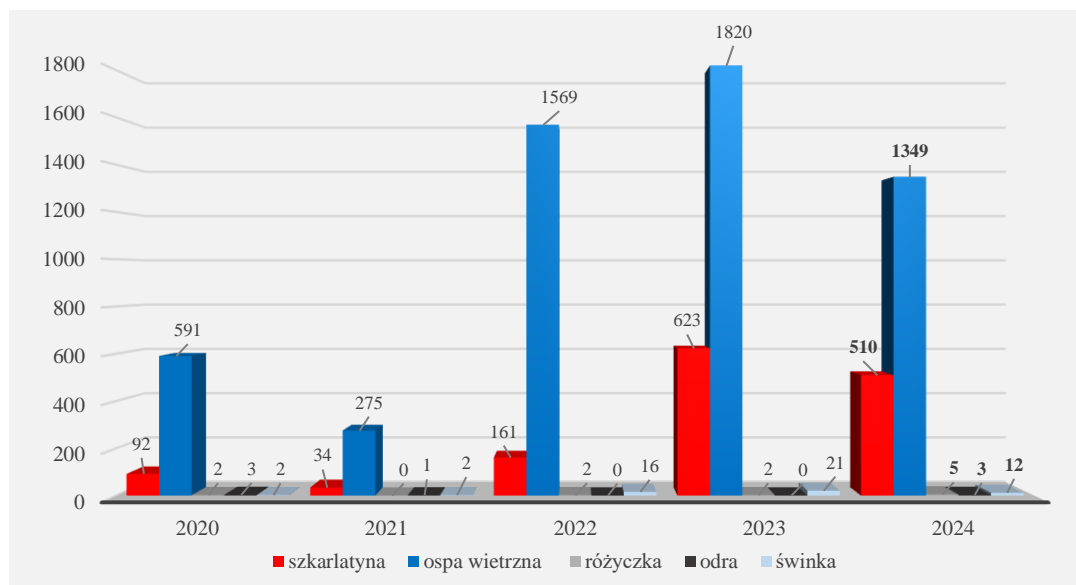

Wykres 4. Miesięczne zestawienie liczby zachorowań na COVID-19 na terenie powiatu krakowskiego w roku 2024.

W 2024 roku zaobserwowano nieznaczny spadek liczby zachorowań na pozostałe choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową. Odnotowano 18% spadek zachorowań na szkarlatynę w porównaniu do roku 2023. Liczba zachorowań na ospę wietrzną utrzymuje się nadal na wysokim poziomie pomimo 26% spadku zachorowań w porównaniu do roku poprzedniego.

Wykres 5. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.

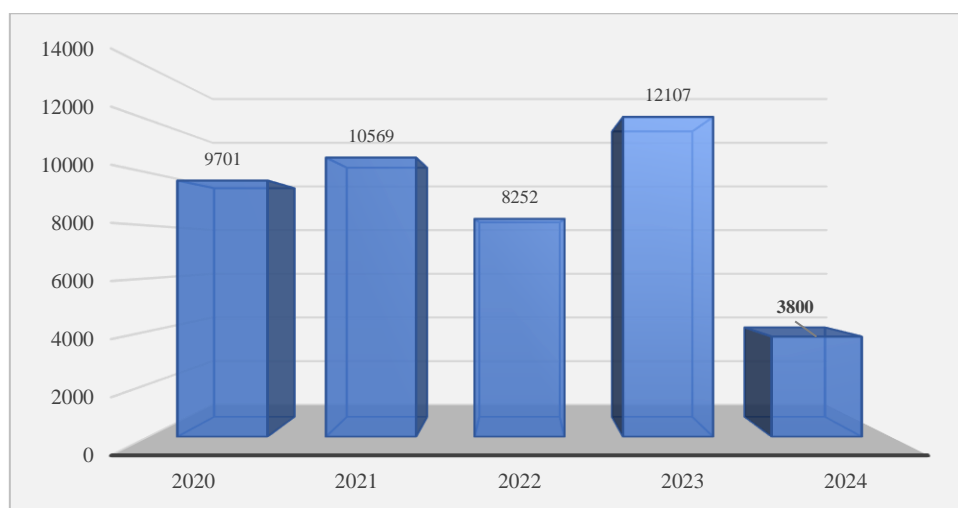

Grypa i zachorowania grypopodobne

W związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2023 r. z dniem 7 lipca 2023 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2023 (Dz. U. 1282), znoszące obowiązek sporządzania przez placówki medyczne sprawozdań MZ 55 „Tygodniowy, dzienny meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę” oraz przysyłania ich do Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W związku z tym niniejsze dane dotyczące liczby zachorowań na grypę opierają się na sprawozdaniu MZ 56 za rok 2024.

Na terenie powiatu krakowskiego odnotowano ogółem **3 800** przypadków zachorowań na grypę. Z powodu grypy hospitalizowano 63 osoby. 27 przypadków grypy potwierdzono badaniami laboratoryjnymi. Nie odnotowano zgonów z powodu zachorowania na grypę. Warto prowadzić kampanie społeczne, których celem jest zachęcenie jak największej części populacji do zaszczepienia się przeciwko grypie. Szczepienie to najskuteczniejsza metoda zapobiegania zachorowaniom na grypę i jej ciężkim powikłaniom.

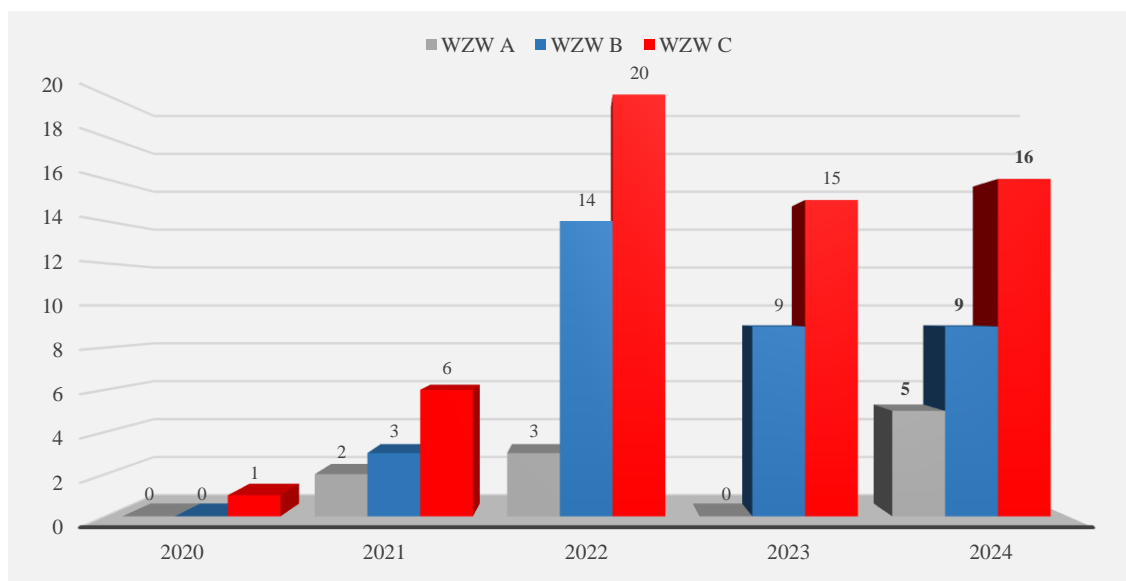
Wykres 6. Zachorowania na grypę i zachorowania grypopodobne w powiecie krakowskim - porównanie w latach 2020-2024.

Wirusowe zapalenia wątroby

Na terenie powiatu krakowskiego w 2024 roku ogółem odnotowano 30 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby (WZW). W omawianym okresie zarejestrowano jedynie wzrost w porównaniu do roku 2023 liczby przypadków WZW typu A. Ponadto w roku 2024 nie odnotowano żadnego przypadku zachorowania na ciężkie ostre wirusowe zapalenia wątroby o nieznannej etiologii (nie WZW A-E), wśród małych dzieci w wieku od 1 miesiąca do 16 lat.

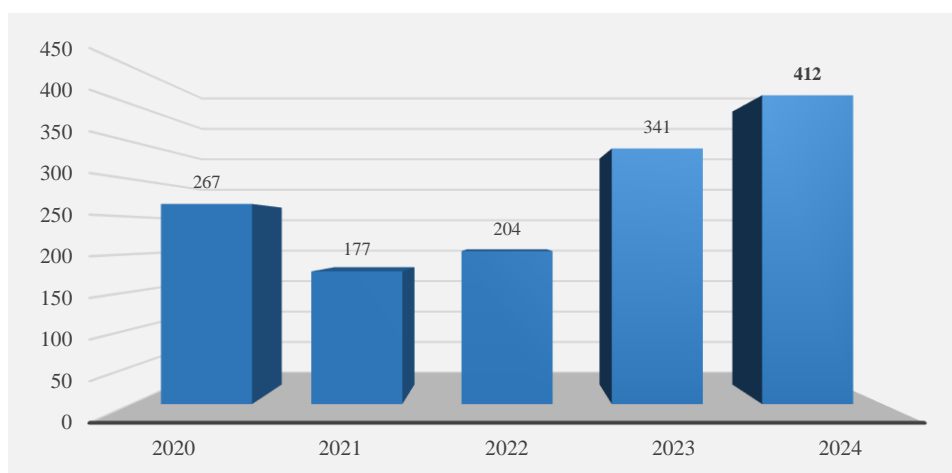
Wykres 7. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.

Borelioza

W 2024 roku odnotowano 412 przypadków zachorowań na boreliozę, co stanowi niemal 21% wzrost liczby zachorowań w porównaniu do roku poprzedniego, w którym zostało zgłoszonych 341 przypadków. Wśród zarejestrowanych przypadków, 4 z nich to zachorowania na neuroboreliozę, które dotyczyły wyłącznie mężczyzn w wieku 7-46 lat.

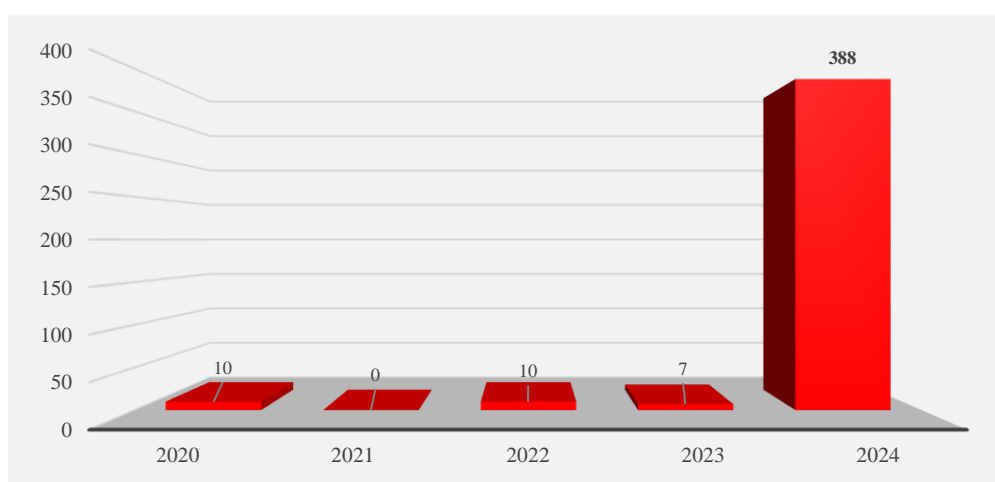
Wykres 8. Zachorowania na boreliozę w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.

Krztusiec

Na terenie powiatu krakowskiego w 2024 roku odnotowano bardzo duży wzrost zachorowań na krztusiec aż o **5443%** w porównaniu do roku poprzedniego. Najwięcej odnotowano zachorowań w grupie wiekowej między 10-14 lat. Na obecną sytuację epidemiologiczną krztuśca ma wpływ spadek akceptacji szczepień, a w związku z tym zmniejszenie stanu zaszczepienia populacji przeciw krztuścowi. Dużo zachorowań jest również w grupie wiekowej między 40-49 wśród kobiet. Do możliwych przyczyn wzrostu zachorowań należy wymienić wygasanie odporności w wyniku upływu lat od szczepień podstawowych realizowanych w dzieciństwie i podania ostatniej dawki przypominającej szczepionki w kolejnych latach. Ostatnia dawka szczepienia w ramach obowiązkowego kalendarza szczepień jest podawana osobom w 14 roku życia. Potem kolejne dawki przypominające to już szczepienia zalecane, czyli odpłatne, a więc mniej popularne. Z powodu krztuśca hospitalizowano **32** osoby.

Wykres 9. Zachorowania na krztusiec w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.

Pozostałe choroby zakaźne

Na terenie powiatu krakowskiego w 2024 roku odnotowano zachorowania na takie jednostki chorobowe jak: giardioza – 11 przypadków, kryptosporydioza – 2 przypadki, tularemia – 1 przypadek, listerioza – 1 przypadek, legionelloza – 4 przypadki, gorączka denga – 1 przypadek, odra – 3 przypadki, różyczka – 5 przypadków.

Nie odnotowano żadnych przypadków zachorowań na malarię, bąblowicę, włośnicę.

Choroba legionistów

W 2024 roku odnotowano nieznaczny wzrost zachorowań na chorobę legionistów w odniesieniu do roku 2023. W omawianym okresie zarejestrowano 4 przypadki zachorowań w porównaniu do 2 w roku 2023. Wszyscy pacjenci byli hospitalizowani. Zachorowania dotyczyły 3 mężczyzn i 1 kobiety. Odnotowano 1 zgon pacjenta z powodu zakażenia *Legionella pneumophila*. PPIS w Krakowie w celu wykrycia i wyeliminowania źródeł powyższych zachorowań podejmował działania mające na celu przeciwdziałanie i kontrolę występowania bakterii *Legionella* w środowisku chorego, tj. przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne, pobierano próbki wody ze środowiska chorego oraz przeprowadzono badania w Oddziale Laboratoryjnym Badania Wody Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, przy ul. Prądnickiej 76.

Poliomyelitis

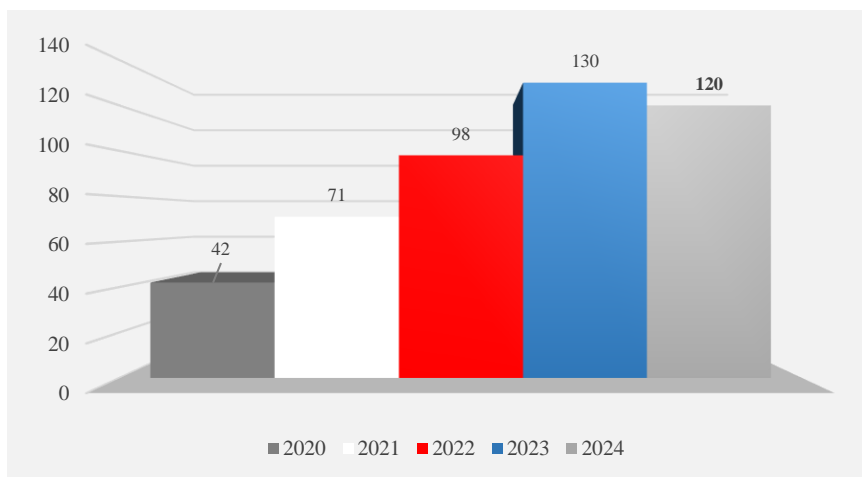
Polska uczestniczy w Światowym Programie Eradykacji Poliomyelitis koordynowanym przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), którego jednym z kluczowych działań mających na celu wykluczenie zawleczenia wirusów polio na obszary wolne od tej choroby jest skuteczny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi (OPW). Jako kryterium efektywności nadzoru WHO przyjęło zgłaszanie do służb nadzoru epidemiologicznego 1 przypadku OPW na każde 100 000 dzieci do 15 r.ż. Zgodnie z Programem WHO nadzorowi epidemiologicznemu podlegają wszystkie przypadki ostrego porażenia wiotkiego z osłabieniem mięśni szkieletowych u dzieci do 15 r.ż.

W ramach sprawowanego nadzoru w 2024 roku na terenie powiatu krakowskiego nie odnotowano żadnych przypadków ostrych porażen wiotkich.

Narażenie na zachorowanie na wściekliznę

W 2024 roku przeprowadzono 250 dochodzeń epidemiologicznych dotyczących mieszkańców powiatu krakowskiego. Spośród wszystkich narażonych na styczność z wirusem wścieklizny, u 111 osób wykluczono możliwość infekcji dzięki obserwacjom lekarsko-weterynaryjnym zwierząt. W pozostałych 139 przypadkach konieczne było rozpoczęcie przez pokąsanych cyklu poekspozycyjnych szczepień (dotyczy również osób pokąsanych poza granicami Polski). Ze względu na miejsce pokąsania w dwutygodniowych meldunkach wykazano łącznie 120 przypadków. Zaobserwowano 8% spadek liczby osób wymagających podania szczepionki przeciw wściekliznie względem roku 2023. W roku 2024 na terenie powiatu krakowskiego nie zarejestrowano żadnego przypadku wystąpienia wścieklizny u człowieka.

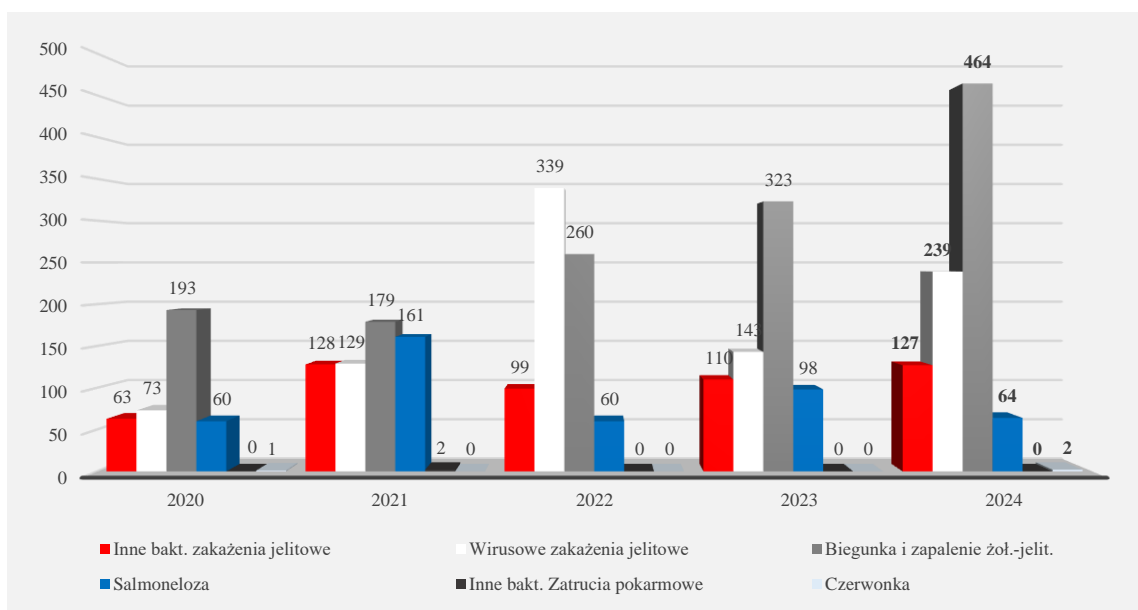
Wykres 10. Liczba mieszkańców powiatu krakowskiego zaszczepiona przeciw wściekliznie - porównanie w latach 2020-2024.

Zakaźne zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

W roku 2024 odnotowano nieznaczny wzrost zachorowań na bakteryjne i wirusowe zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe w stosunku do roku poprzedniego. Zachorowalność na inne bakteryjne zakażenia jelitowe utrzymuje się na podobnym poziomie w stosunku do lat poprzednich. W przypadku salmonelozy odnotowano spadek zachorowań w stosunku do roku poprzedniego, co może wynikać z wystąpienia mniejszej liczby zbiorowych zatruc pokarmowych. Spośród 64 wykazanych przypadków, 34 osób było hospitalizowanych z powodu ww. zachorowania. Spośród 896 przypadków wszystkich ww. zachorowań zgłoszonych do tutejszego organu, 389 dotyczyło osób hospitalizowanych z powodu zgłoszonej choroby (w tym 114 hospitalizacji dzieci do lat 2).

Wykres 11. Zachorowania na bakteryjne i wirusowe zakażenia i zatrucia pokarmowe w powiecie krakowskim, porównanie w latach 2020-2024.

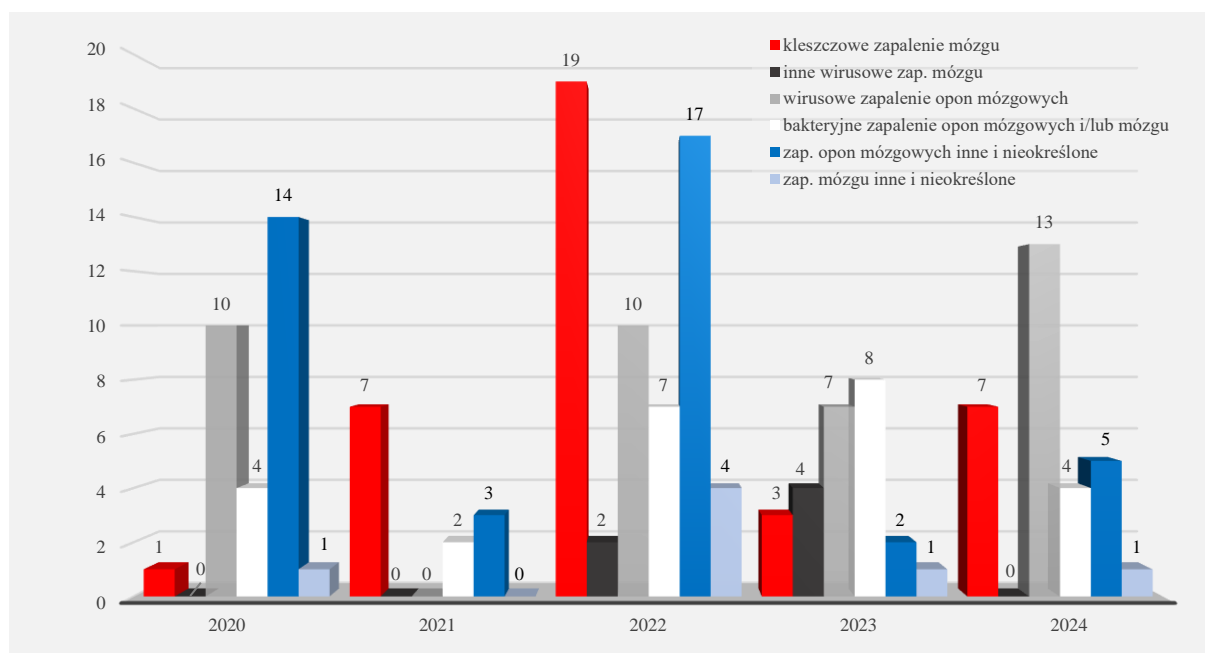

W 2024 roku na terenie powiatu krakowskiego odnotowano wystąpienie 5 zbiorowych zatruc pokarmowych. 4 spośród opracowanych ognisk pokarmowych wystąpiły w środowiskach rodzinnych, z czego 3 wywołane zostały przez pałeczki Salmonella, a 1 przez wirus zapalenia wątroby typu A. 1 zbiorowe zatrucie pokarmowe wywołane przez norowirusy miało miejsce wśród uczestników imprezy zorganizowanej.

Neuroinfekcje

Od roku 2023 sytuacja epidemiologiczna neuroinfekcji w powiecie krakowskim utrzymuje się na stabilnym poziomie. W 2024 roku odnotowano jedynie o 5 przypadków więcej zachorowań na neuroinfekcje w porównaniu z rokiem 2023. Wszyscy pacjenci, u których stwierdzono zachorowanie z powodu infekcji centralnego układu nerwowego wymagali hospitalizacji.

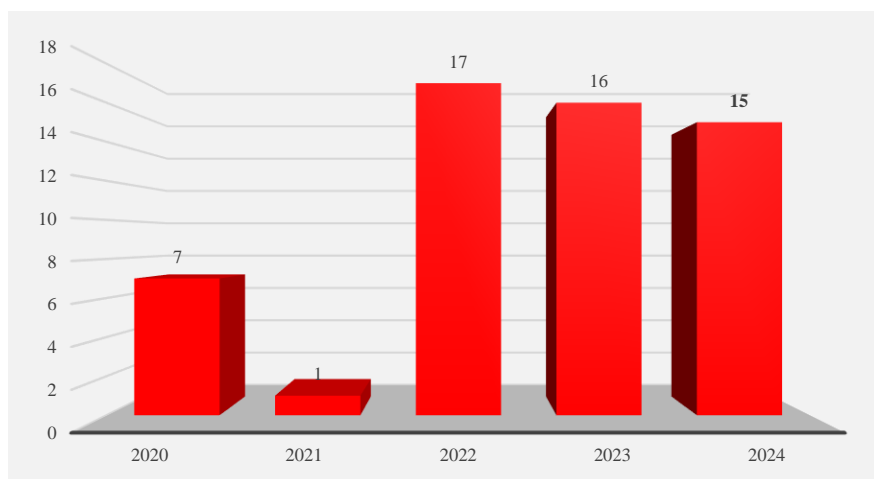
Wykres 12. Neuroinfekcje w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.

Zakażenia HIV

W 2024 roku w powiecie krakowskim odnotowano 15 przypadków zakażenia HIV. Nie stwierdzono żadnego zachorowania na AIDS. Wszystkie wykazane przypadki dotyczą mężczyzn. Zaobserwowano, że wśród zakażonych HIV dominuje populacja MSM. Wskazane jest wzmocnienie nacisku na prowadzenie kampanii informacyjnych na szeroką skalę w zakresie wiedzy dotyczącej zakażenia wirusem HIV i profilaktyki, która jest niezwykle istotna dla wszystkich – niezależnie od wieku, płci, orientacji seksualnej czy stylu życia. Wskazówki dotyczących stosowania zabezpieczeń pozwolą w znacznym stopniu uniknąć zakażenia.

Wykres 13. Nowo wykryte zakażenia HIV w powiecie krakowskim - porównanie w latach 2020-2024.

Choroby przenoszone drogą płciową

Ogólna liczba zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową pozostaje na niskim poziomie. Wśród zachorowań przenoszonych drogą płciową zarejestrowano podobnie jak w roku ubiegłym 10 przypadków kiły, w tym 7 stanowiła kiła wczesna, a 3 inne postacie kiły i kiła nieokreślona.

W analizowanym okresie odnotowano 7 przypadków zachorowań na rzeżączkę. Ponadto zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie.

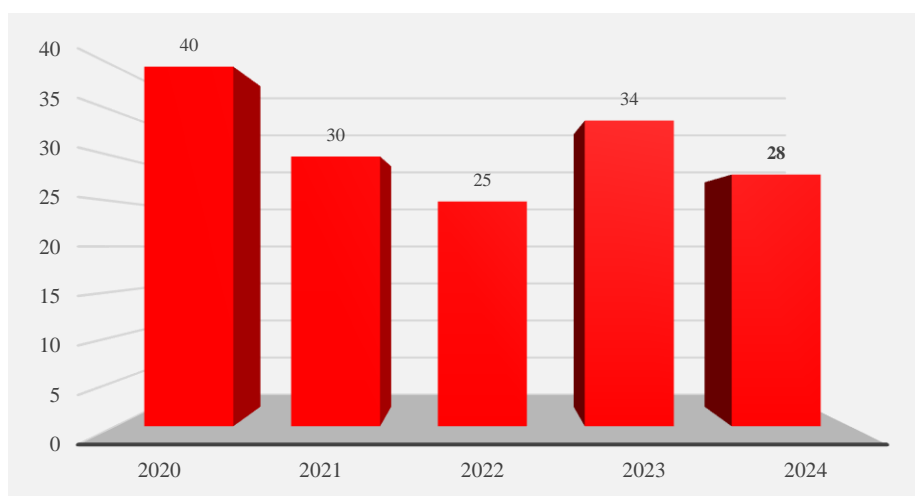
Gruźlica

Na terenie powiatu krakowskiego w 2024 roku zarejestrowano 28 przypadków podejrzeń i zachorowań na gruźlicę (o 6 przypadków mniej niż w 2023 roku, gdzie odnotowano 34 przypadki). W związku z wystąpieniem zachorowań na gruźlicę przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne, dokonywano oceny ryzyka i w zależności od rangi kontaktu ustalano osoby narażone na zachorowanie w ramach I, II, III kręgu.

W roku 2024 wpłynęły zgłoszenia zachorowań na gruźlicę u 3 cudzoziemców pochodzenia ukraińskiego. Nadzorem epidemiologicznym objęto 35 osób z kontaktu z chorym na gruźlicę ze środowiska domowego oraz 15 osób spoza środowiska domowego. Kontynuowano nadzór nad osobami chorymi na gruźlicę, jak również nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę zarejestrowanymi w 2023 roku. Zarejestrowano dwa przypadki zgonu z powodu gruźlicy.

W wyniku przeprowadzonej analizy zachorowań na gruźlicę w 2024 r. wykazano, że najwięcej zachorowań, wystąpiło w grupie wiekowej poniżej 44 roku życia – 11 przypadków i pomiędzy 45-64 rokiem życia - 11 przypadków, co stanowi 78% wszystkich zachorowań na gruźlicę w powiecie krakowskim. W grupie wiekowej od 0-19 roku życia, nie odnotowano przypadku gruźlicy. W 2024 r. w powiecie krakowskim zaobserwowano nieznaczny spadek zachorowań na gruźlicę w porównaniu do 2023 r.

Wykres 14. Liczba zarejestrowanych zachorowań lub podejrzeń zachorowań na gruźlicę w powiecie krakowskim w latach 2020-2024.

Nadzór nad ogniskami epidemicznymi zakażeń w szpitalach znajdujących się na terenie powiatu krakowskiego

W 2024 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Krakowie z terenu powiatu krakowskiego nie wpłynęło zgłoszenie podejrzenia lub wystąpienia ogniska epidemicznego.

IV. Działania związane z zagrożeniem atakiem bioterrorystycznym.

W ramach zabezpieczenia przed bioterroryzmem przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie prowadzą działania interwencyjne w przypadkach zgłoszenia niezidentyfikowanych potencjalnie niebezpiecznych przesylek (PNP), stanowiących zagrożenie użycia czynnika biologicznego. Akcje prowadzone są wspólnie z przedstawicielami Państwowej Straży Pożarnej oraz Policji. Na terenie powiatu krakowskiego w 2024 roku nie zgłoszono żadnego podejrzenia wystąpienia zagrożenia o cechach PNP.

V. Analiza wykonania szczepień ochronnych

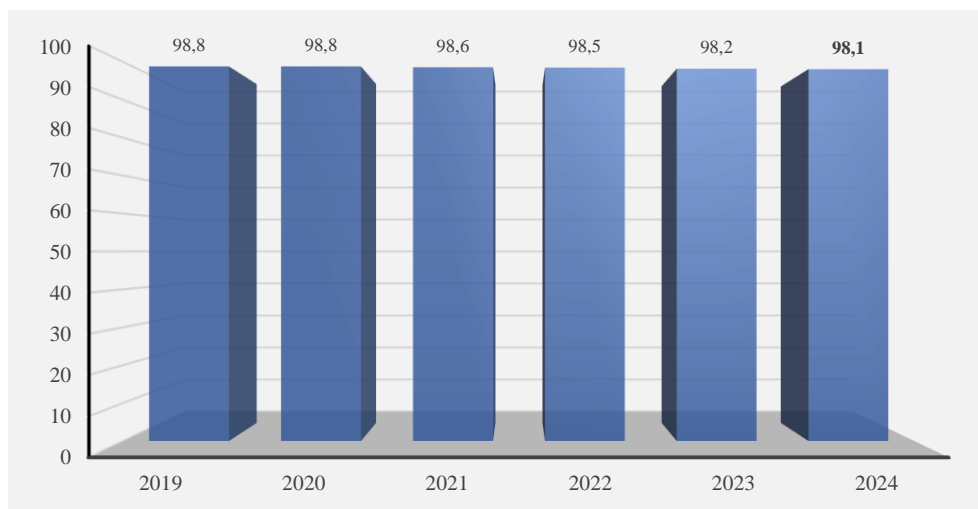
Ocena wykonania szczepień ochronnych w punktach szczepień w powiecie krakowskim w 2024 roku

Szczepienia ochronne są istotnym narzędziem w profilaktyce chorób zakaźnych. Uodpornienie czynne dzieci w Polsce wykonywane jest w oparciu o Program Szczepień Ochronnych (PSO). Głównym celem jest ograniczenie ryzyka zachorowania, uzyskanie wysokiego stopnia uodpornienia przeciw chorobom zakaźnym oraz zmniejszenie ryzyka epidemicznego szerzenia się chorób. Realizacja szczepień ochronnych na terenie powiatu krakowskiego była prowadzona zgodnie z PSO obowiązującym w 2024 roku.

Obowiązkowym szczepieniom ochronnym podlegają dzieci i młodzież do 19 roku życia (r.ż.) oraz osoby szczególnie narażone w środowisku pracy (np. studenci medycyny, pracownicy służby zdrowia).

Na podstawie danych za rok 2024 dotyczących uodpornienia dzieci i młodzieży od 2 r.ż. do 19 r.ż. z terenu powiatu krakowskiego procentowy stan zaszczepienia dzieci i młodzieży wyniósł 98,1%. Uodpornienie dzieci w pierwszym roku życia wyniosło 57,9% (dzieci te uzyskują pełne uodpornienie w kolejnych latach). Oceniając stan uodpornienia ww. populacji w omawianym okresie można stwierdzić, że odsetek zaszczepionych jest nadal wysoki, jednak w porównaniu do lat ubiegłych obserwowana jest tendencja do stopniowego obniżania się stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży, tj. z wartości 98,8% w roku 2019 do 98,1% w 2024 roku.

Wykres 15. Procent wyszczepienia dzieci i młodzieży na terenie powiatu krakowskiego w latach 2020 – 2024.

Nadzór nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień

Na terenie powiatu krakowskiego w 2024 roku obowiązkowe i zalecane szczepienia ochronne realizowało 56 poradni podstawowej opieki zdrowotnej będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Krakowie. Placówki realizujące szczepienia ochronne na podstawie dokumentacji szczepień prowadzą sprawozdawczość w tym zakresie i przekazują dane do PPIS w Krakowie.

W omawianym okresie wykonano 49 zaplanowanych kontroli kompleksowych i 9 kontroli tematycznych, w tym 8 dot. stanu uodpornienia dzieci i młodzieży, których rodzice uchylają się od obowiązku wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych oraz 1 kontrolę sprawdzającą wykonanie zaleceń pokontrolnych. Przedstawiciele PPIS w Krakowie prowadzili nadzór nad realizacją programu

szczepień ochronnych w punktach szczepień u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. W 1 podmiocie leczniczym stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przeprowadzonej kontroli i wydano decyzję ustalającą opłatę za czynności kontrolne na kwotę 233,00 zł.

Placówki realizujące szczepienia ochronne prowadzą kontrolę zużycia preparatów szczepionkowych otrzymywanych z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, tj. prowadzą rejestry rozchodu i przychodu preparatów szczepionkowych. W zakresie zużycia preparatów szczepionkowych świadczeniodawcy sporządzają okresowe sprawozdania kwartalne i przekazują do PPIS w Krakowie. Na podstawie ww. sprawozdań pracę nadzorowanych punktów szczepień można ocenić jako poprawną.

W roku 2024 z podmiotów znajdujących się na terenie powiatu krakowskiego nie zgłoszono wystąpienia zdarzenia przerwania ciągłości łańcucha chłodniczego podczas przechowywania preparatów szczepionkowych służących do realizacji szczepień obowiązkowych.

Niepożądane odczyny poszczepienne

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) występują natychmiast po szczepieniu, po kilku dniach, a nawet tygodniach od zaszczepienia. Kwalifikacja NOP dokonywana jest przez lekarza. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, prowadzony jest monitoring niepożądanych odczynów poszczepiennych. W roku 2024 do PPIS w Krakowie zgłoszono 19 NOP w zakresie szczepień wykonywanych w ramach obowiązującego Programu Szczepień Ochronnych, w tym:

- **1 odczyn o charakterze poważnym** - po podaniu szczepionki u pacjenta wystąpiły objawy, takie jak: epizod zeszytnienia ciała, a następnie utrata przytomności - całość trwało kilka sekund, odzyskanie przytomności samoistne, drgawki nie gorączkowe.
- **18 odczynów o charakterze łagodnym** - u pacjentów najczęściej występowały objawy takie jak: nasilony odczyn w miejscu wstrzyknięcia, gorączka, obrzęk ramienia, wysypka oraz biegunka.

Działania informacyjne

W roku 2024 zorganizowano 2 narady szkoleniowe z przedstawicielami świadczeniodawców realizujących szczepienia ochronne. Omówiono schemat szczepień określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych, przypomniano o rocznikach obowiązkowych, omówiono gospodarkę i prawidłowy transport preparatów szczepionkowych, warunki zachowania ciągu łańcucha chłodniczego w przechowywaniu szczepionek, zasady sprawozdawczości, trudności z wykonawstwem szczepień, zasady zgłaszania NOP oraz sprawy bieżące. Ponadto przypomniano przepisy prawa obowiązujące świadczeniodawców w zakresie prowadzenia szczepień. Na bieżąco prowadzono również działania informacyjne w zakresie PSO oraz zgłaszania NOP.

W 2024 roku w ramach powszechnego programu szczepień przeciw HPV realizującego założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030 kontynuowano rozpoczęte w 2023 roku ww. szczepienia. PPIS w Krakowie skierował do podmiotów leczniczych pisma informujące, że od 1 września 2024 r. program szczepień przeciw HPV uległ rozszerzeniu i jest dostępny w każdej przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) dla dzieci po ukończeniu 9. r.ż. do ukończenia 14. r.ż. oraz przekazywał ulotki informacyjne w tym zakresie. Ponadto w tej grupie wiekowej umożliwiono przeprowadzenie szczepienia przeciw HPV na terenie szkół w formie wyjazdowej przez POZ.

Postępowanie egzekucyjne

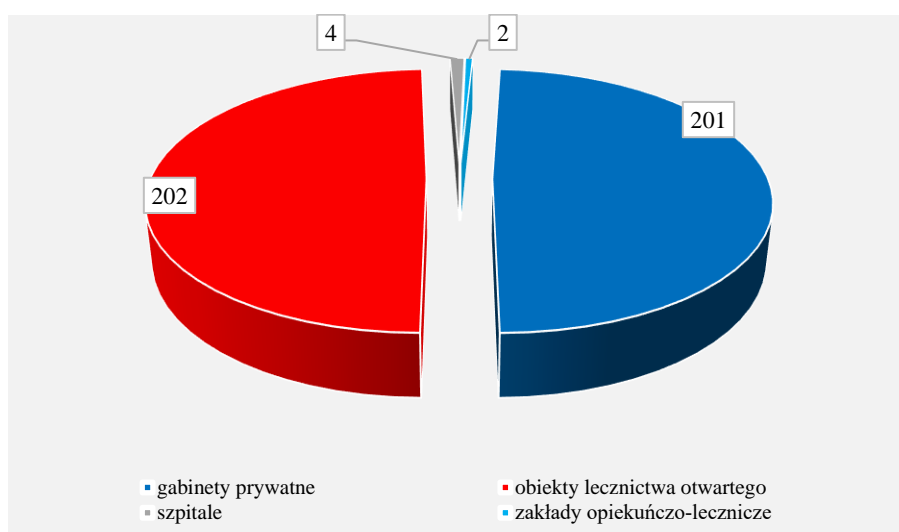
W stosunku do rodziców, uchylających się od wypełnienia obowiązku szczepień dzieci PPIS w Krakowie i Wojewoda Małopolski, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* oraz ustawą z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*, prowadził czynności nakierowane na wyegzekwowanie realizacji obowiązku obowiązkowych szczepień ochronnych. PPIS w Krakowie po otrzymaniu imiennego wykazu osób uchylających się od realizacji obowiązku szczepień ochronnych pisemnie informował rodziców /opiekunów dzieci o ustawowym obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym oraz o konsekwencjach braku zaszczepienia. W roku 2024 wystosowano łącznie 54 pisma informujących jw., 44 upomnienia oraz 26 tytułów wykonawczych do rodziców uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych.

VI. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego zakładów leczniczych na terenie powiatu krakowskiego

Na terenie powiatu krakowskiego w roku 2024 pod nadzorem PPIS w Krakowie znajdowało się 409 obiektów, w tym:

- 6 placówek leczenia zamkniętego: 4 szpitale, w tym 1 Oddział Rehabilitacyjny Małopolskiego Centrum Rehabilitacji w Radziszowie, będący zakładem leczniczym Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika w Krakowie oraz 2 zakłady opiekuńczo-lecznicze,
- 202 obiekty leczenia otwartego,
- 201 gabinetów prywatnych.

Wykres 16. Liczba zakładów leczniczych w powiecie krakowskim w 2024 roku.

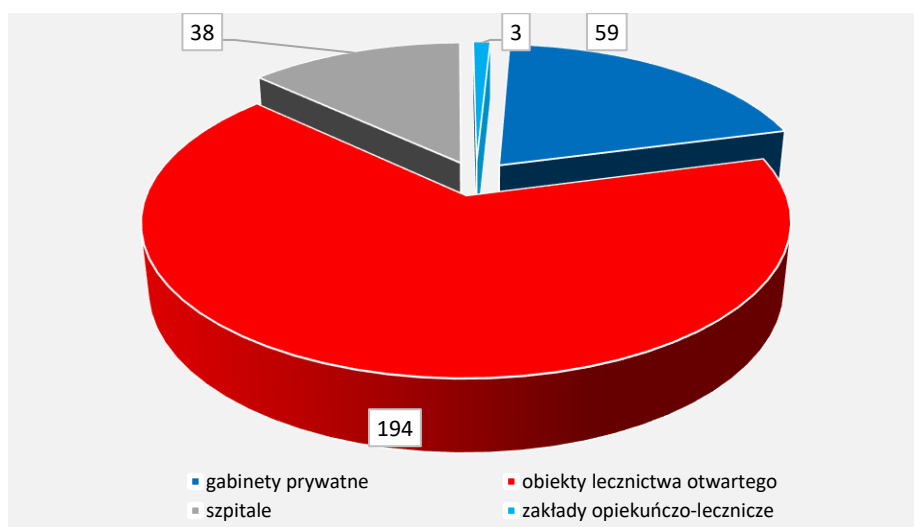

Liczba placówek znajdujących się na terenie powiatu krakowskiego, będących pod nadzorem PPIS w Krakowie w 2024 roku, pozostała bez zmian w stosunku do roku 2023 w grupie leczenia zamkniętego, natomiast w grupach leczenia otwartego i gabinetach prywatnych liczba ta nieznacznie wzrosła (ze 187 w 2023 r. na 202 w 2024 r. w grupie leczenia otwartego oraz ze 191 w 2023 r. na 201 w 2024 r. w gabinetach prywatnych).

W powiecie krakowskim w 2024 roku w nadzorowanych obiektach przeprowadzono 294 kontrole (229 planowanych oraz 65 kontroli nieplanowanych), z czego:

- 38 kontroli w szpitalach (31 planowanych i 7 nieplanowanych),
- 3 kontrole w zakładach opiekuńczo-leczniczych (2 planowane i 1 nieplanowana),
- 194 kontrole w placówkach leczenia otwartego (145 planowanych i 49 nieplanowanych),
- 59 kontroli w gabinetach prywatnych (51 planowanych i 8 nieplanowanych).

Wykres 17. Liczba kontroli w powiecie krakowskim w 2024 roku.

Postępowanie administracyjno-egzekucyjne

Na 284 kontrole przeprowadzone w 2024 roku, w 40 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 14 decyzji nakazujących usunięcie uchybień, w 22 przypadkach poprzestano na zaleceniach pokontrolnych. Ponadto wydano 2 upomnienia wobec braku realizacji obowiązków w terminie nakazanym w decyzji administracyjnej.

Lecznictwo zamknięte

Pod nadzorem PPIS w Krakowie na terenie powiatu krakowskiego w 2024 roku znajdowało się 6 obiektów lecznictwa zamkniętego, w tym:

- 4 szpitale, w tym 1 Oddział Rehabilitacyjny Małopolskiego Centrum Rehabilitacji w Radziszowie, będący zakładem leczniczym Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika w Krakowie,
- 2 zakłady opiekuńczo-lecznicze.

W 2024 roku w tej grupie obiektów przeprowadzono 41 kontroli sanitarnych, w tym: 33 kontrole planowane (31 w szpitalach i 2 w zakładach opiekuńczo-leczniczych) oraz 8 kontroli doraźnych (7 w szpitalach i 1 w zakładzie opiekuńczo-leczniczym). W tej grupie obiektów, w 2024 roku nie stwierdzono nieprawidłowości.

Lecznictwo otwarte (podmioty o charakterze ambulatoryjnym)

W 2024 roku w ww. grupie obiektów przeprowadzono 194 kontrole, w tym 145 planowanych oraz 49 nieplanowanych. W trakcie 36 kontroli stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 14 decyzji nakazujących usunięcie uchybień, natomiast w 20 przypadkach poprzestano na zaleceniach pokontrolnych.

Stwierdzone nieprawidłowości najczęściej dotyczyły:

stanu technicznego:

- nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny i techniczny wyposażenia meblowego,
- brak zmywalności wyposażenia meblowego,
- nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny i techniczny ścian, sufitów, podłóg w pomieszczeniach oraz innego wyposażenia,

- brak zapewnionej wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach higienicznosanitarnych bez okien,
- brak w pomieszczeniach higienicznosanitarnych dla osób niepełnosprawnych zapewnionych uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higienicznosanitarnych,
- brak zapewnionego pomieszczenia socjalnego dla personelu,
- brak zapewnionego pomieszczenia higieniczno-sanitarnego wyposażonego dodatkowo w bidet, połączony bezpośrednio z gabinetem diagnostyczno-zabiegowym, w którym wykonywane są badania rektoskopii i anoskopii.

stanu higieniczno-sanitarnego:

- brak lub nieprawidłowa częstotliwość przeprowadzanych okresowych przeglądów, czyszczenia, dezynfekcji lub wymiany elementów instalacji wentylacji mechanicznej i/lub urządzeń klimatyzacji,
- brak prawidłowego ciągu technologicznego procesu sterylizacji,
- przeprowadzanie kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych rzadziej niż co 6 miesięcy,
- brak zapewnionych dla pracowników szafek odzieżowych w odpowiedniej ilości lub budowie umożliwiającej rozdział odzieży roboczej oraz wierzchniej pracowników,
- niestosowanie się do opracowanych procedur higieniczno-sanitarnych.

postępowania z odpadami medycznymi:

- brak lub nieprawidłowe oznakowanie pojemników i/lub worków z odpadami medycznymi danymi identyfikującymi, tj.: kodem odpadów medycznych w nich przechowywanych, nazwą wytwórcy odpadów medycznych, numerem REGON wytwórcy odpadów medycznych, numerem księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą wraz z podaniem organu rejestrowego, datą i godziną otwarcia (rozpoczęcia użytkowania), datą i godziną zamknięcia,
- wstępne magazynowanie odpadów o kodzie 18 01 03* w temperaturze do 10°C odbywa się dłużej niż 30 dni,
- zbieranie na stanowisku pracy odpadów medycznych w sposób niepozwalający na uniknięcie zakażenia osób mających kontakt z workiem lub pojemnikiem,
- zbieranie na stanowisku pracy odpadów medycznych o kodzie 18 01 03* dłużej niż 72 godziny,
- brak w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do magazynowania odpadów medycznych o kodzie 18 01 03* podajnika z rękawicami jednorazowymi, pojemnika na zużyte rękawice jednorazowe, dozownika z preparatem do dezynfekcji rąk.

Praktyki zawodowe

W 2024 roku w gabinetach prywatnych przeprowadzono 59 kontroli sanitarnych (51 kontroli planowanych i 8 kontroli nieplanowanych). W trakcie 4 kontroli stwierdzono nieprawidłowości. W 2 przypadkach usunięcie nieprawidłowości nakazano w drodze zaleceń pokontrolnych.

Stwierdzone nieprawidłowości najczęściej dotyczyły:

stanu sanitarno-higienicznego:

- brak opracowanych procedur higieniczno-sanitarnych,
- brak lub nieprawidłowa częstotliwość przeprowadzanych okresowych przeglądów, czyszczenia, dezynfekcji lub wymiany elementów instalacji wentylacji mechanicznej i/lub urządzeń klimatyzacji,
- nieprawidłowe postępowanie w zakresie kontroli skuteczności procesów sterylizacji przy

- zastosowaniu wskaźników chemicznych (brak opisów i archiwizacji wskaźników),
- brak przeprowadzania regularnej kontroli skuteczności biologicznej procesu sterylizacji,
 - brak lub niezachowanie prawidłowej częstotliwości przeprowadzanych kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie zakresu, sposobu i częstotliwości prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych (Dz. U. z 2010 r. nr 100, poz. 646),
 - przeterminowane pakiety z wyrobami medycznymi jednorazowego użycia,
 - brak zapewnionego sprzętu do utrzymania czystości wydzielonego dla poszczególnych pomieszczeń.

postępowania z odpadami medycznymi:

- wstępne magazynowanie odpadów o kodzie 18 01 03* w temperaturze do 10°C odbywa się dłużej niż 30 dni,
- nieprawidłowe zbieranie odpadów medycznych o kodzie 18 01 03*,
- nieaktualna procedura postępowania z odpadami medycznymi,
- brak wyposażenia przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych o kodzie 18 01 03* w termometr do pomiaru temperatury wewnątrz urządzenia,
- brak lub nieprawidłowe oznakowanie pojemników i/lub worków z odpadami medycznymi danymi identyfikującymi, tj.: kodem odpadów medycznych w nich przechowywanych, nazwą wytwórcy odpadów medycznych, numerem REGON wytwórcy odpadów medycznych, numerem księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą wraz z podaniem organu rejestrowego, datą i godziną otwarcia (rozpoczęcia użytkowania), datą i godziną zamknięcia,
- brak dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika na czyste rękawiczki jednorazowe oraz pojemnika na zużyte rękawiczki w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego na odpady medyczne.

Podsumowanie

PPIS w Krakowie ocenia stan bezpieczeństwa sanitarnego na terenie powiatu krakowskiego w roku 2024 jako stabilny. Nieprawidłowości stwierdzone podczas czynności kontrolnych usuwane były bezzwłocznie lub w terminach nakazanych w decyzjach, dzięki czemu działania prowadzone w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego należy ocenić jako skuteczne.

VII. Ocena stanu sanitarnego obiektów komunalnych

Woda do spożycia

PPIS w Krakowie w roku 2024 sprawował nadzór nad 99 wodociągami publicznymi oraz 8 wodociągami lokalnymi. W ramach urzędowej kontroli nad jakością wody pobranych zostało łącznie 520 prób wody do badań laboratoryjnych z ww. wodociągów. Diagnostyka laboratoryjna wody wykonana w Oddziale Laboratoryjnym Badania Wody Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, przy ul. Prądnickiej 76, akredytowanym w tym zakresie przez Polskie Centrum Akredytacji, Nr AB 601 wykazała w 12 pobranych próbach przekroczenia mikrobiologiczne, w 9 próbach przekroczenia fizykochemiczne.

PPIS w Krakowie wydał 9 decyzji administracyjnych stwierdzających brak przydatności wody do spożycia przez ludzi tj.:

- 1) wodociąg publiczny Sułoszowa S-2 - obecność bakterii grupy Coli w ilości 14 NPL/100 ml wody (wartość dopuszczalna 0 NPL/100 ml wody),
- 2) Skawina - wodociąg lokalny - obecność bakterii grupy Coli w ilości 44 jtk w 100 ml wody,
- 3) wodociąg lokalny Czerna - Wzgórze II - obecność bakterii grupy Coli w ilości 48 NPL/100 ml oraz Escherichia Coli w ilości 1 NPL/100 ml,
- 4) wodociąg lokalny w Aleksandrowicach - ponadnormatywna zawartość enterokoków w ilości 5 jtk/100 ml,
- 5) wodociąg publiczny Karniowice - obecność bakterii grupy Coli w ilości 13 jtk/100 ml wody,
- 6) wodociąg publiczny Jerzmanowice - obecność bakterii grupy Coli w ilości 11 jtk/100 ml wody oraz enterokoków kałowych w ilości 3 jtk/100 ml wody,
- 7) wodociąg lokalny, Łuczyce - obecność bakterii grupy Coli w ilości >80 jtk/100 ml, Escherichia coli w ilości 29 jtk/100 ml oraz manganu w ilości 62 ± 12 µg/l (wartość dopuszczalna 50 µg/l).
- 8) wodociąg lokalny, Łuczyce - obecność bakterii grupy Coli w ilości 30 jtk/100 ml,
- 9) wodociąg publiczny na terenie Gminy Mogilany - obecność bakterii grupy Coli w ilości 55 jtk/100 ml.

PPIS w Krakowie wydał 17 decyzji administracyjnych stwierdzających warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi tj.:

- 1) wodociąg publiczny Przybysławice – stwierdzono podwyższoną mętność wody 14 ± 2 NTU (wartość parametryczna mętności to akceptowalna przez konsumenta i bez nieprawidłowych zmian. Zalecany zakres wartości do 1 NTU) oraz zawartość żelaza w ilości 336 ± 48 µg/l (wartość dopuszczalna 200 µg/l).
- 2) wodociąg publiczny Rybna Bednarze - obecność bakterii grupy Coli w ilości 6 NPL/100 ml wody,
- 3) wodociąg lokalny, Zielonki - ponadnormatywna zawartość azotanów w wodzie 67 ± 10 mg/l i 56 ± 8 mg/l (wartość dopuszczalna 50 mg/l)
- 4) wodociąg publiczny Słomniki - obecność bakterii grupy Coli w ilości 5 NPL/100 ml wody,
- 5) wodociąg publiczny Sułoszowa S-2 - ponadnormatywna zawartość manganu w wodzie w ilości 357 ± 71 µg/l (wartość dopuszczalna 50 µg/l).
- 6) wodociąg lokalny, Łuczyce - ponadnormatywna zawartość manganu w wodzie w ilości 59 ± 12 µg/l (wartość dopuszczalna 50 µg/l),
- 7) wodociąg publiczny Bibice S-2 – obecność bakterii grupy Coli w ilości 3 jtk/100 ml wody,
- 8) wodociąg lokalny, Czerna – obecność bakterii grupy Coli w ilości 3 jtk/100 ml wody,
- 9) wodociąg lokalny, Zelków- ponadnormatywna obecność ogólnej liczby organizmów w 22°C w wodzie w liczbie 3000 jtk/1ml (wartość zalecana nie powinna przekraczać 200 jtk/1ml w kranie u konsumenta),

- 10) wodociąg publiczny Sułoszowa S-1 - ponadnormatywna zawartości azotanów w wodzie w ilości 76 ± 11 mg/l (wartość dopuszczalna 50 mg/l),
- 11) wodociąg publiczny Sułoszowa S-2 - ponadnormatywna zawartości azotanów w wodzie w ilości 69 ± 10 mg/l (wartość dopuszczalna 50 mg/l),
- 12) wodociąg lokalny, Balice – ponadnormatywna zawartości żelaza w wodzie w ilości 440 ± 90 µg/l (wartość dopuszczalna 200 µg/l),
- 13) wodociąg lokalny, Żelków- ponadnormatywna obecność ogólnej liczby organizmów w 22°C w wodzie w liczbie 1200 jtk/1ml (wartość zalecana nie powinna przekraczać 200 jtk/1ml w kranie u konsumenta).
- 14) wodociąg publiczny na terenie Gminy Mogilany - obecność bakterii grupy coli w dwóch próbach wody w ilości: 6 jtk/100 ml i 8 jtk/100 ml wody,
- 15) wodociąg lokalny w Garlicy Murowanej - ponadnormatywna zawartość żelaza w wodzie w ilości $503 \pm 50,3$ µg/l (wartość dopuszczalna 200 µg/l) oraz podwyższony parametr mętności wynoszący $1,85 \pm 0,56$ (wartość dopuszczalna 1 NTU),
- 16) wodociąg publiczny Sułoszowa S-2 - ponadnormatywna zawartości azotanów w wodzie w ilości 71 ± 10 mg/l (wartość dopuszczalna 50 mg/l),
- 17) wodociąg publiczny Świątniki Górne – ponadnormatywna zawartość niklu w wodzie w ilości $26,8 \pm 5,4$ µg/l (wartość dopuszczalna 20 µg/l).

Przedmiotowe decyzje nakładały na przedsiębiorców wodociągowych obowiązek podjęcia działań naprawczych nakierowanych na poprawę jakości wody. Podjęte czynności polegające na dezynfekcji sieci, kontroli procesów uzdatniania wody skutkowały poprawą jakości, co zostało potwierdzone powtórными badaniami wody.

Miejsca rekreacji wodnej

PPIS w Krakowie w roku 2024 sprawował nadzór nad 2 kąpieliskami zlokalizowanymi na terenie powiatu krakowskiego tj.: Kąpielisko "Zalew na Piaskach - Kryspinów" w gminie Liszki i Kąpielisko „Kąpielisko w Strefie rekreacji w Januszowicach” w gminie Słomniki. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad ww. kąpieliskami w roku 2024 pobrano do badań 2 próby wody. Analizy laboratoryjne ww. prób wody nie wykazały przekroczeń. Na podstawie sprawozdań z kontroli wewnętrznych wydano 8 decyzji stwierdzających przydatność wody do kąpiel. Organizatorzy kąpielisk prawidłowo realizowali zadania wskazane w art. 344 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2011 r. *Prawo wodne*.

W sezonie kąpieliskowym 2024 przeprowadzono kontrole sanitarne ww. kąpielisk tj.: skontrolowano stan pomieszczeń sanitarnohigienicznych, oznakowanie miejsc do kąpiel. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Dane dotyczące jakości wody w kąpieliskach aktualizowane były na bieżąco w ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym prowadzonym przez GIS.

Pływalnie

PPIS w Krakowie w 2024 sprawował nadzór nad 10 obiektami basenowymi tj.: 9 pływalniami krytymi oraz 1 pływalnią sezonową. W 2024 r. przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych w 10 obiektach basenowych na terenie powiatu krakowskiego. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego.

W roku 2024, w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań łącznie 54 próby wody z 9 obiektów. Badania laboratoryjne wykazały w 9 próbach wody przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

PPIS w Krakowie na podstawie ww. analiz z badań laboratoryjnych wydał 1 decyzję nakazującą unieruchomienie systemu cyrkulacji niecki jacuzzi na pływalni w Skawinie, z uwagi na

ponadnormatywną liczbę bakterii *Pseudomonas aeruginosa* w ilości 20 jtk/100 ml wody (wartość parametryczna 0jtk/100 ml wody) oraz 2 decyzje stwierdzające skażenie sieci ciepłej wody użytkowej bakteriami *Legionella sp.* tj.: w stopniu wysokim w jednym punkcie czerpalnym na basenie w Piekarach oraz w stopniu średnim w jednym punkcie czerpalnym na basenie w Skawinie.

W przypadku przekroczeń fizykochemicznych w pozostałych obiektach PPIS w Krakowie wszczął postępowanie administracyjne oraz skierował do zarządców ww. pływalni pisma w sprawie doprowadzenia jakości wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Legionella sp.

PPIS w Krakowie w roku 2024 sprawował nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej (c.w.u.) pod kątem obecności bakterii *Legionella sp.* w obiektach użyteczności publicznej na terenie gmin powiatu krakowskiego. W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego pobranych zostało 8 prób wody z Domu Pomocy Społecznej w Konarach oraz Ośrodka Rehabilitacyjnego w Zagórzycach Dworskich. Analizy laboratoryjne nie wykazały obecności bakterii *Legionella sp.*

Ponadto w ramach prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego w kierunku zachorowania na legionellozowe zapalenie płuc pobrano 11 prób wody z 4 domów prywatnych. W przypadku jednej nieruchomości w 3 próbach wody analizy wykazały ponadnormatywną liczbę bakterii *Legionella sp.* w badanych próbach wody.

PPIS w Krakowie wydał 10 decyzji administracyjnych stwierdzających skażenie instalacji c.w.u. bakterią *Legionella sp.* na podstawie sprawozdań z kontroli wewnętrznych w obiektach użyteczności publicznej. Działania naprawcze w ww. obiektach doprowadziły do poprawy jakości ciepłej wody użytkowej.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, solarium i odnowy biologicznej (fitness i siłownia)

Pod nadzorem PPIS w Krakowie w 2024 roku znajdowały się **463** obiekty świadczące usługi pielęgnacyjne, w tym:

- 210 zakładów fryzjerskich,
- 31 zakładów fryzjersko-kosmetycznych,
- 168 gabinetów kosmetycznych,
- 3 solaria,
- 4 gabinety tatuażu,
- 23 obiekty sportowe,
- 24 gabinety odnowy biologicznej (w tym 10 obiektów fitness i siłownie).

W ww. grupie obiektów przeprowadzono 172 kontrole sanitarne. W 11 obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego tj.: nieodpowiedni stan sanitarny pomieszczeń i wyposażenia, brak aktualnych badań ciepłej wody użytkowej w kierunku *Legionella sp.* W przypadku 8 obiektów nieprawidłowości zostały zlikwidowane, w 3 obiektach w trakcie realizacji termin nie upłynął.

Obiekty noclegowe

W ewidencji PPIS w Krakowie w 2024 roku znajdowało się 69 obiektów noclegowych w tym:

- 15 hoteli,
- 13 obiektów agroturystyki

- 41 obiektów czasowo-turystycznych (pokoje gościnne, pensjonaty, domy wycieczkowe, domy pielgrzyma, schroniska, kempingi, zajazdy, hostele, apartamenty).

Przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych w ww. grupie obiektów. W przypadku 4 obiektów noclegowych zostały wszczęte postępowania i wydane decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń oraz przedłożenia aktualnych wyników badań ciepłej wody użytkowej w kierunku *Legionella sp.*, decyzje wykonano.

Cmentarze i zakłady pogrzebowe

Na terenie powiatu krakowskiego zlokalizowane są 72 cmentarze parafialne i komunalne a także 16 zakładów pogrzebowych świadczących usługi przechowania oraz transportu zwłok i szczątków ludzkich. Przeprowadzono 35 kontroli sanitarnych cmentarzy oraz 5 kontroli zakładów pogrzebowych. W przypadku 6 obiektów tj. cmentarzy parafialnych wystosowano decyzje administracyjne dot. stanu technicznego ogrodzenia, wszystkie w trakcie realizacji, termin zawarty w postępowaniu administracyjnym nie upłynął. Ogólny stan został oceniony jako dobry. W roku 2024 wydano 64 decyzje zezwalające na ekshumację zwłok i szczątków ludzkich. Nadzorowano 59 ekshumacji oraz 19 środków transportu przystosowanych do przewozu zwłok i szczątków ludzkich na terenie cmentarzy parafialnych i komunalnych gmin powiatu krakowskiego. Ponadto wydano 39 postanowień opiniujących wnioski na sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy.

Domy Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu krakowskiego zlokalizowanych jest 17 jednostek opieki społecznej, w tym 11 domów pomocy społecznej i 6 innych jednostek opieki społecznej. W 2024 r. przeprowadzono kontrole sanitarne 9 obiektów z ww. grupy. Odnośnie 1 obiektu wydano decyzję administracyjną, dotyczącą usunięcia nieprawidłowości w zakresie braku aktualnych badań ciepłej wody użytkowej w kierunku *Legionella sp.*), wykonana.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2024 roku w ewidencji tut. organu znajdowało się 87 obiektów użyteczności publicznej (m.in. Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II w Balicach, stacje PKP, ustępy publiczne, targowiska, obiekty rekreacyjne, kulturalne, urzędy miasta i gminy, pralnie). W tej grupie obiektów PPIS w Krakowie przeprowadził 42 kontrole, w wyniku których w 2 obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego. Ponadto na wniosek przedsiębiorcy wydano 1 decyzję na usytuowanie toalety przenośnej na terenie skanalizowanym.

PPIS w Krakowie w 2024 roku przeprowadził kontrolę Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II w Balicach. Zakres kontroli obejmował: teren terminalu, węzły sanitarne, „pokoje rodzinne”, pokoje pierwszej pomocy, jakość wody dostarczanej do obiektu oraz do „pitników” ogólnodostępnych, jakość ciepłej wody użytkowej w kierunku bakterii *Legionella sp.* z pryszniców na terenie obiektu. Ponadto kontrolą objętych zostało 6 samolotów pasażerskich 3 autobusy transportu wewnętrznego (autobusy przewożące pasażerów po płycie lotniska), 3 wodniarki służące do zaopatrywania w wodę samolotów. Kontrole jakości wody na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego przeprowadzane zostały w ramach bieżącego nadzoru oraz kontroli wewnętrznej.

Ponadto w 2024 r. PPIS w Krakowie w kontrolowanych obiektach podejmował działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prowadzonej przez przedsiębiorców działalności.

W obiektach użyteczności publicznej PPIS w Krakowie prowadził nadzór nad przestrzeganiem zakazu palenia, zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania

tytoniu i wyrobów tytoniowych. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w powyższym zakresie – zakaz palenia tytoniu był przestrzegany, a obiekty odpowiednio oznakowane.

W zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, obiekty wyposażone były w pojemniki do składowania nieczystości, segregacji odpadów, właściciele posiadali odpowiednią dokumentację potwierdzającą odbiór odpadów. Odnośnie gospodarki ściekowej część obiektów podłączona jest do sieci kanalizacyjnej, pozostałe do bezodpływowych zbiorników, nie wykazano nieprawidłowości w tym zakresie. PPIS w Krakowie na wnioski Wójtów lub Burmistrzów zaopiniował pozytywnie 5 Regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnych gmin.

PPIS w Krakowie na wniosek wydał 7 opinii dotyczących organizacji imprez masowych, wszystkie miejsca organizowanych imprez zostały skontrolowane i ocenione bez uwag.

Podsumowanie

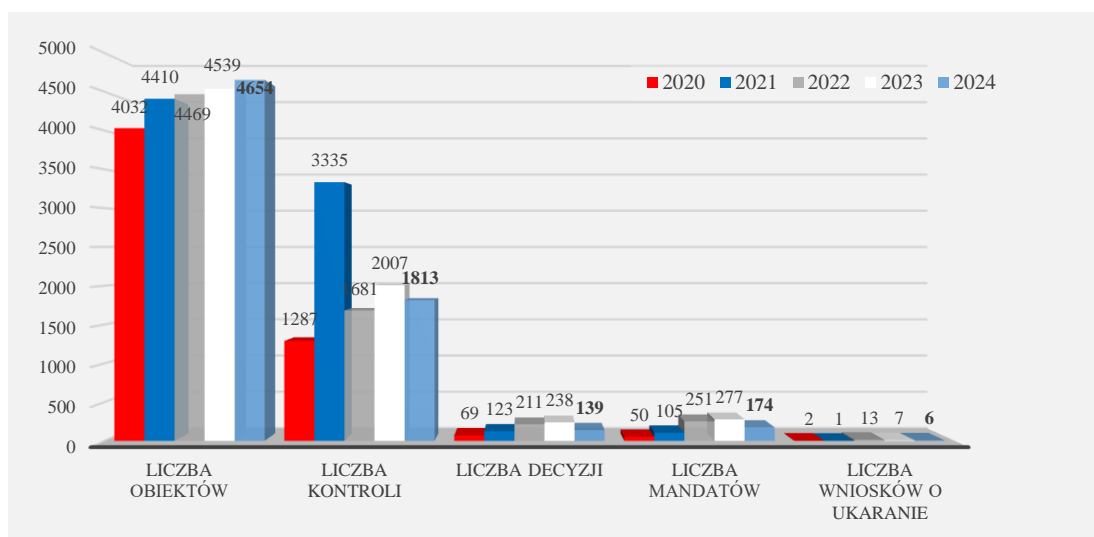
W 2024 roku jakość wody do spożycia przez ludzi spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*. Okresowe pogorszenie jakości wody było spowodowane wtórnym zanieczyszczeniem wody jak również awariami na ujęciach wody. Czynności podejmowane przez eksploatatorów sieci wodociągowych skutkowały poprawą jakości wody.

Stan sanitarno-porządkowy obiektów użyteczności publicznej, będących pod nadzorem PPIS w Krakowie ocenia się jako dobry.

VIII. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia, żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2024 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Krakowie na terenie powiatu krakowskiego znajdowały się **4 654** zakłady żywnościowo-żywnieniowe. Łącznie przeprowadzono w nich **1 813** kontroli sanitarnych, w tym 20 kontroli akcyjnych w związku ze wzmożonym nadzorem nad sprzedażą hurtową owoców i warzyw. W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych ogółem wydano **484** decyzje tj. nakazujące, zakazujące, umarzające, wygaszające, zatwierdzające, wykreślające. W 340 zakładach stwierdzono niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa, co stanowiło 18,75 % wszystkich kontroli przeprowadzonych w tych zakładach. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano **139** decyzji administracyjnych nakazujących, w tym 10 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności, w związku ze stwierdzeniem bezpośredniego zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nałożono **174** grzywny w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 41 250 zł. Ponadto, wystosowano 9 wniosków o nałożenie kary pieniężnej przez Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Wykres 18. Oddział Higieny Żywności i Żywnienia - porównanie danych w latach 2020-2024.

Nadzór nad obiektami produkcji żywności

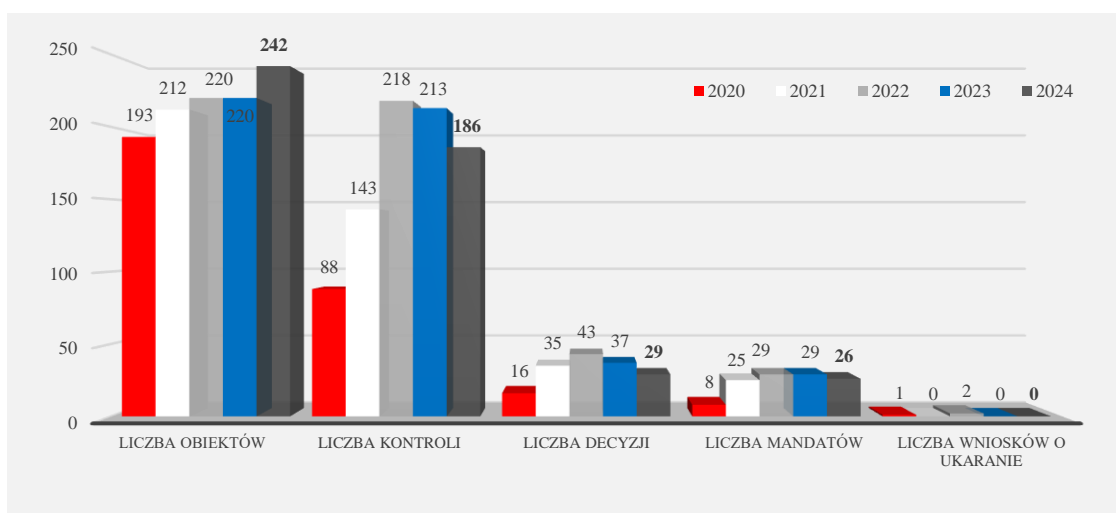
W roku 2024 bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 242 zakłady produkcyjne, w których przeprowadzono 186 kontroli sanitarnych. W trakcie 48 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, co stanowiło 25,8% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tej grupie obiektów. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości 26 osób ukarano grzywnami w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 8100 zł. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, PPIS w Krakowie wydał 29 decyzji administracyjnych nakazujących, w tym 2 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności dotyczące:

- zakazu wprowadzania do obrotu oraz nakazu wycofania z obrotu środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych nieoznakowanych w języku polskim oraz produktów kwalifikowanych jako suplementy diety nieoznakowanych w języku polskim,
- zakazu używania do produkcji żywności oraz nakazu wycofania i zniszczenia środków spożywczych, których data minimalnej trwałości upłynęła.

Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów oraz posadzek w pomieszczeniach, w których przygotowuje się, poddaje obróbce lub przetwarza środki spożywcze,
- zniszczone, wyeksploatowane powierzchnie wyposażenia (urządzenia produkcyjne) w obszarach, w których pracuje się z żywnością,
- używanie do produkcji żywności środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej tj.: po upływie daty minimalnej trwałości i po terminie przydatności do spożycia.

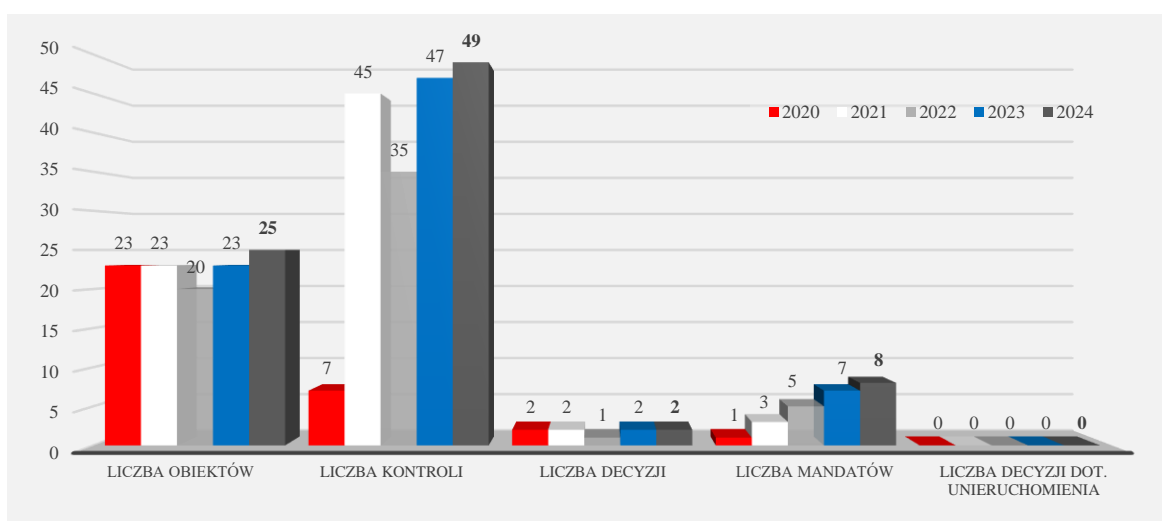
Wykres 19. Zakłady produkcji żywności - porównanie danych w latach 2020-2024.

Hipermarkety i supermarkety

W roku 2024 bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 24 supermarkety i 1 hipermarket, w których przeprowadzono łącznie 49 kontroli sanitarnych. W trakcie 12 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, co stanowiło 24,48 % wszystkich kontroli przeprowadzonych w tej grupie obiektów. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości 8 osób ukarano grzywnami w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 1800 zł. Natomiast, w związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi PPIS w Krakowie wydał 2 decyzje administracyjne usunięcie ww. nieprawidłowości.

Wykres 20. Hipermarkety i supermarkety porównanie danych w latach 2020-2024.

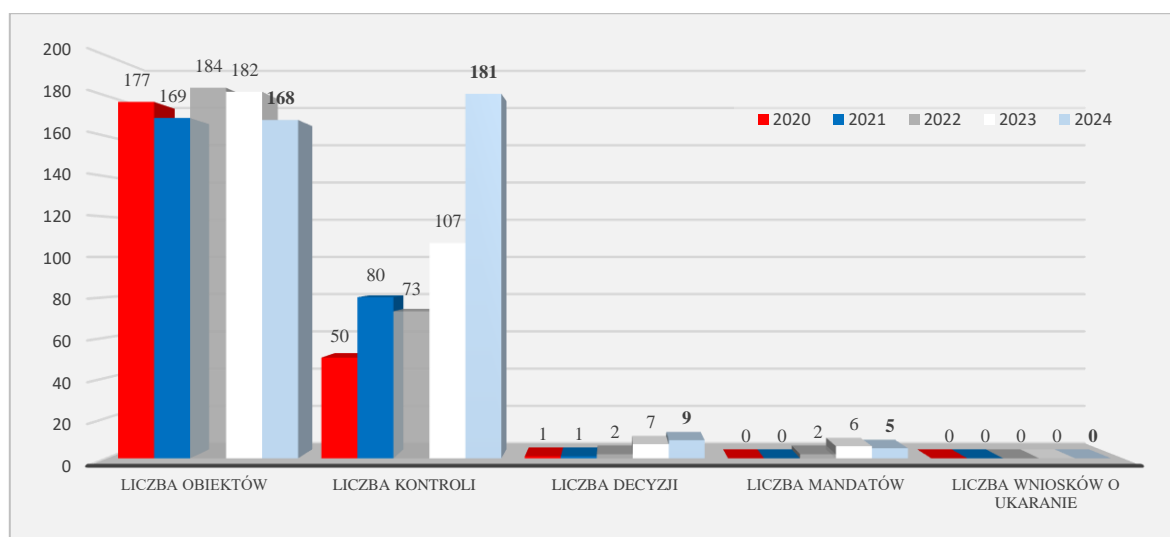

Magazyny hurtowe

W roku 2024 bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 168 magazynów hurtowych, w których przeprowadzono 181 kontroli sanitarnych. W trakcie 16 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, co stanowiło 8,83% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tej grupie obiektów. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości 5 osób ukarano grzywnami w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 2000 zł. W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 9 decyzji nakazujących, w tym 2 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności, które dotyczyły:

- zamknięcia całego zakładu, tj. magazynu środków spożywczych z punktem wydawczym, ze względu na niewłaściwy stan sanitarno-techniczny, a także nakazu wycofania i zniszczenia środków spożywczych z powodu braku etykiet bądź innej dokumentacji umożliwiającej identyfikację towaru oraz nieoznakowanych terminem przydatności do spożycia/datą minimalnej trwałości,
- nakazu wycofania z obrotu handlowego i zniszczenia środków spożywczych, których data minimalnej trwałości/termin przydatności do spożycia upłynął, przechowywanych w magazynie hurtowym środków spożywczych.

Wykres 21. Magazyny hurtowe porównanie danych w latach 2020-2024.

W roku sprawozdawczym w okresie od 16 maja 2024 r. do 31 sierpnia 2024 r. przeprowadzono kontrole akcyjne w związku z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS) w sprawie wzmożonego nadzoru nad sprzedażą hurtową owoców i warzyw. Ogółem przeprowadzono 20 kontroli sanitarnych, w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości. Podczas kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwracano na warunki magazynowania i sprzedaży owoców i warzyw oraz dokumentację umożliwiającą zidentyfikowanie dostawcy/odbiorcy produktów (system traceability). W ramach kontroli akcyjnych do badań laboratoryjnych pobrano 4 próbki żywności pochodzących z krajów UE i spoza UE w kierunkach obecności pozostałości pestycydów, metali oraz azotanów, z czego żadna nie została zakwestionowana.

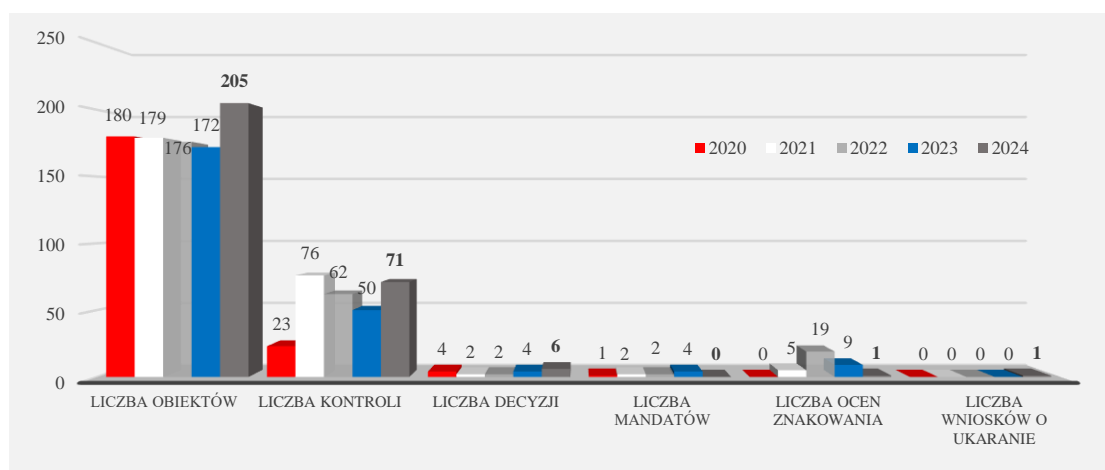
Suplementy diety

W ocenianym okresie w rejestrze prowadzonym przez PPIS w Krakowie znajdowało się 205 podmiotów gospodarczych produkujących oraz wprowadzających do obrotu suplementy diety. Nadzorem sanitarnym objęto również przedsiębiorców wprowadzających do obrotu środki spożywcze, w tym suplementy diety za pośrednictwem Internetu. Ogółem przeprowadzono 71 kontroli sanitarnych. W trakcie 6 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, co stanowiło 8,45% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tej grupie obiektów. Wydano 6 decyzji administracyjnych, w tym 5 dotyczących:

- wstrzymania wprowadzania do obrotu produktu do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego, toczącego się przed Głównym Inspektorem Sanitarnym (GIS), w ramach którego wyżej wymieniony organ zobowiązał podmiot wprowadzający do przedłożenia opinii jednostki naukowej potwierdzającej czy przedmiotowy produkt jest środkiem spożywczym zgodnie z zaproponowaną przez podmiot działający na rynku spożywczym kwalifikacją oraz czy spełnia wymagania określone dla suplementów diety (1),
- zakazu wprowadzania do obrotu handlowego produktów ze względu na zawartość kannabigerolu (CBG), kannabidiolu (CBD), kannabichromenu (CBC), jako nieautoryzowanych składników żywności (3),
- zakazu wprowadzania do obrotu oraz nakazu wycofania z obrotu handlowego produktu, z uwagi na zamieszczenie w wykazie składników na opakowaniu dwutlenku tytanu, który to barwnik nie wchodzi w jego skład (1).

Wystosowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej przez Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w związku z rozpoczęciem działalności w zakresie pośrednictwa w sprzedaży środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych, w tym żywności wzbogacanej „na odległość” (sprzedaż wysyłkowa) bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Dodatkowo przeprowadzono 1 ocenę znakowania suplementu diety, która została zakwestionowana. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w oznakowaniu środka spożywczego wystosowano pismo do właściwego miejscowo Powiatowego Inspektora Sanitarnego sprawującego nadzór nad podmiotem gospodarczym odpowiedzialnym za oznakowanie przedmiotowego produktu.

Wykres 22. Suplementy diety porównanie danych w latach 2020-2024.

Nadzór nad obiektami obrotu detalicznego

W roku 2024 w powiecie krakowskim w ewidencji znajdowały się 2572 obiekty obrotu detalicznego, do których należały: supermarkety, sklepy spożywcze, kioski spożywcze (w tym znajdujące się na placach targowych i poza nimi), obiekty tymczasowe i ruchome, firmy transportowe. W porównaniu z rokiem 2023 liczba zakładów będących pod nadzorem uległa zwiększeniu o 32 obiekty. W tej grupie obiektów przeprowadzono łącznie 456 kontroli sanitarnych. W trakcie 135 kontroli stwierdzono niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa, co stanowiło 29,60% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tych zakładach.

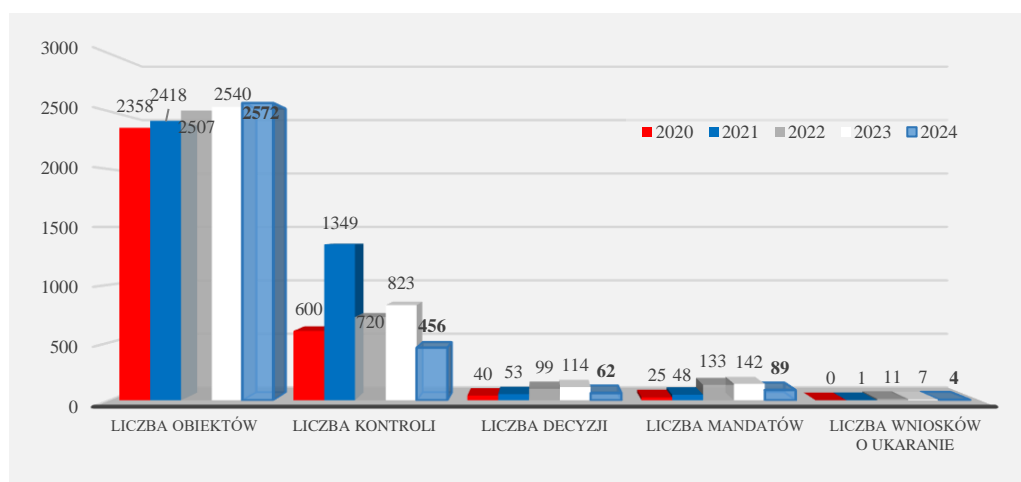
W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, PPIS w Krakowie wydał 62 decyzje administracyjne nakazujące. Natomiast, za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nałożono 89 grzywnien w drodze mandatu karnego, na łączną kwotę 16 450 zł.

Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych w tej grupie obiektów należały:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń zakładów i ich wyposażenia,
- wprowadzanie do obrotu handlowego środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej tj.: po upływie daty minimalnej trwałości i po terminie przydatności do spożycia,
- przechowywanie środków spożywczych w warunkach niezgodnych z zaleceniami producentów,
- ekspozycja żywności nieopakowanej w sposób narażający ją na wtórne zanieczyszczenie pochodzące od klientów,
- nieprzestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) oraz systemu HACCP.

Ponadto, wystosowano 4 wnioski o nałożenie kary pieniężnej przez Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, w związku z rozpoczęciem działalności żywnościowo-żywnościowej (1) oraz prowadzeniem działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą zakład (3) bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Wykres 23. Obiekty obrotu detalicznego - porównanie danych 2020-2024.

Producenci pierwotni, Rolniczy Handel Detaliczny, dostawcy bezpośredni

W tych grupach obiektów w roku 2024 w ewidencji znajdowało się łącznie 1197 gospodarstw rolnych. Przeprowadzono w nich 193 kontrole sanitarne, w tym 1 interwencyjną. W ramach planowanych na rok 2024 wspólnych kontroli z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w ramach zawartego porozumienia z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie współdziałania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą. Natomiast w związku z rozpoczęciem działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wystosowano 4 wnioski o nałożenie kary pieniężnej przez Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Ponadto, w trakcie przeprowadzonych kontroli sanitarnych pobrano do badań laboratoryjnych 12 próbek środków spożywczych tj.:

- 7 próbek warzyw liściastych (sałata świeża gruntowa, kapusta biała, szpinak świeży, rukola w kierunkach: pozostałości pestycydów (2), zawartości azotanów (5),
- 3 próbki innych warzyw (marchew, seler korzeniowy, kalafior w kierunkach: pozostałości pestycydów (2), skażeń promieniotwórczych [Cs-137] (1),
- 2 próbki owoców (jabłka, czerwona porzeczka) pobranych w kierunkach: skażeń promieniotwórczych [Cs-137] (1) i pozostałości pestycydów (1).

Otrzymane sprawozdania z badań laboratoryjnych nie dały podstaw do ich kwestionowania.

Dodatkowo w trakcie czynności kontrolnych na bieżąco wśród rolników była rozpowszechniana ulotka opracowana przez PPIS w Krakowie, w której zawarte były podstawowe informacje dotyczące możliwości prowadzenia działalności w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich, obowiązku rejestracji działalności rolniczej, bezpieczeństwa mikrobiologicznego owoców miękkich na etapie produkcji pierwotnej oraz prowadzenia działalności w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Nadzór nad obiektami żywienia zbiorowego otwartego

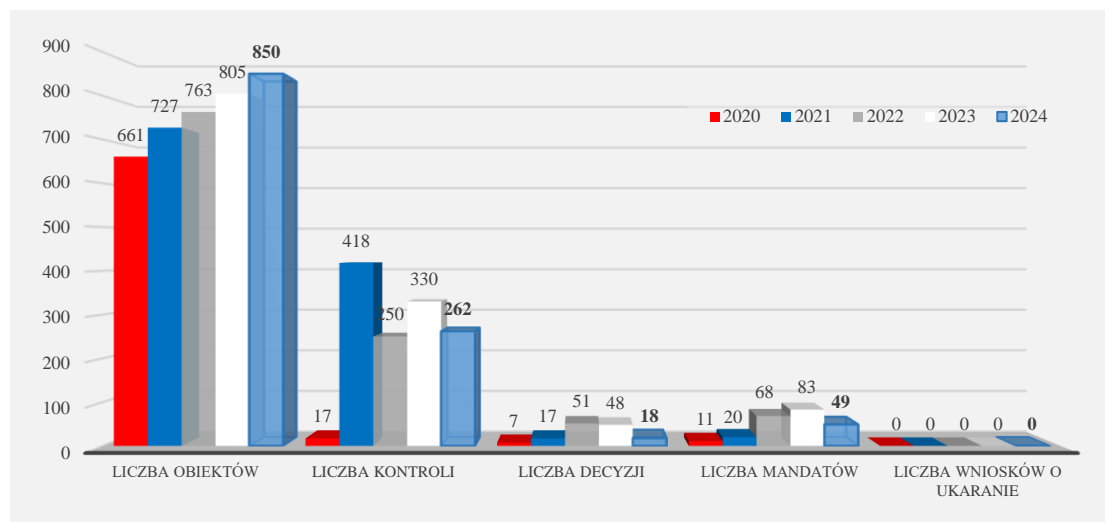
W roku 2024 w ewidencji znajdowało się 850 obiektów żywienia zbiorowego otwartego. Przeprowadzono w nich 262 kontrole sanitarne. Podczas 90 kontroli stwierdzono niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa, co stanowiło 34,35% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tych zakładach. Za stwierdzone podczas kontroli uchybienia nałożono 49 grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 13 200 zł. Dodatkowo w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami,

PPIS w Krakowie wydał 18 decyzji administracyjnych nakazujących, w tym 1 dotyczącą zamknięcia zakładu z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości w tej grupie obiektów stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarnohigieniczny kontrolowanych pomieszczeń,
- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń kontrolowanych obiektów oraz sprzętu stanowiącego ich wyposażenie,
- brak realizacji zasad Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) oraz systemu HACCP.

Wykres 24. Obiekty żywienia zbiorowego otwartego porównanie danych w latach 2020-2024.

W roku sprawozdawczym przedstawiciele PPIS w Krakowie, w celu realizacji zadań z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego, do których należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczące warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego, a także nadzór nad jakością zdrowotną żywności, przeprowadzili w sezonie letnim 7 kontrole punktów gastronomicznych i obiektów ruchomych zlokalizowanych w obrębie kąpieliska na terenie powiatu krakowskiego.

Podczas kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwrócono na stan sanitarno-higieniczny i stan sanitarno-techniczny obiektów gastronomicznych, dokumentację z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) oraz procedury oparte na zasadach systemu HACCP, a także na znakowanie środków spożywczych oferowanych do sprzedaży konsumentom finalnym bez opakowania lub pakowanych w pomieszczeniu sprzedaży na życzenie konsumenta bądź też pakowanych do bezpośredniej sprzedaży.

W trakcie przeprowadzonych czynności kontrolnych przedstawiciele PPIS w Krakowie stwierdzili we wszystkich zakładach nieprawidłowości dotyczące:

- niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego,
- niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego,
- braku przechowywania w miejscu wykonywanej pracy orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych osób pracujących w styczności z żywnością,
- braku do wglądu dokumentacji z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) oraz procedur opartych na zasadach systemu HACCP.

Za stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej nałożono na osoby odpowiedzialne 4 grzywny w drodze mandatu karnego oraz wydano zalecenia pokontrolne mające na celu usunięcie nieprawidłowości, a także wyznaczono terminy na przedłożenie do wglądu brakujących

w trakcie kontroli dokumentacji. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami natury sanitarno-technicznej zostały wydane 2 decyzje administracyjne nakazujące, natomiast 1 decyzja została wydana w związku z brakiem posiadania dokumentacji HACCP, GHP i GMP. Ponadto, pozostałe brakujące podczas ww. kontroli dokumenty zostały przedłożone w tut. Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w wyznaczonych terminach.

Nadzór nad blokami żywienia w szpitalach

W 2024 r. w powiecie krakowskim pod nadzorem sanitarnym znajdowały się 3 bloki żywienia w szpitalach, w tym 2 prowadzące żywienie pacjentów w systemie cateringowym. W tej grupie obiektów przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zakłady żywieniowe w placówkach oświatowo-wychowawczych

Na terenie podlegającym ocenie znajdowało się łącznie 321 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego w placówkach oświatowo-wychowawczych takich jak: szkoły, przedszkola, żłobki, placówki opiekuńczo-wychowawcze, w których zapewniono możliwość spożywania posiłków. W porównaniu z rokiem 2023 liczba zakładów na terenie powiatu krakowskiego uległa zmniejszeniu o 8 zakładów. W 222 zakładach prowadzono żywienie w systemie cateringowym, natomiast w 99 zakładach produkcja posiłków odbywała się we własnej kuchni. Przeprowadzono w nich łącznie 137 kontroli sanitarnych. W 27 zakładach stwierdzono niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa. W związku z powyższym wydano 10 decyzji administracyjnych. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nałożono na osoby odpowiedzialne 4 grzywny w drodze mandatu karnego o łącznej wysokości 500 zł.

Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny powierzchni pomieszczeń zakładów oraz sprzętu stanowiącego ich wyposażenie,
- brak prowadzenia systematycznych zapisów wynikających z przestrzegania instrukcji Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) oraz systemu HACCP,
- brak przestrzegania segregacji masy towarowej w urządzeniach chłodniczych (surowe mięso przechowywane razem z warzywami),
- nieprzestrzeganie terminów przydatności do spożycia artykułów spożywczych,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń żywnościowych.

Nadzór w obiektach żywieniowych podczas wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywieniowego podczas wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych oraz letnich skontrolowano 16 zakładów żywieniowych. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena jakości żywienia

W 2024 roku w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego ogółem przeprowadzono 55 ocen jakości żywienia, w tym: 51 ocen w zakładach znajdujących się w placówkach oświatowo-wychowawczych (szkoły, przedszkola, żłobki, placówki opiekuńczo-wychowawcze), 3 oceny w domach pomocy społecznej i 1 ocenę w internacie.

Sposób żywienia dzieci i młodzieży w stołówkach szkolnych, przedszkolnych kontrolowano pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

W 5 zakładach tj. w 3 punktach wydawania posiłków w przedszkolu, w 1 punkcie wydawania posiłków w szkole oraz w 1 stołówce w internacie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak co najmniej dwóch porcji mleka i produktów mlecznych dziennie w posiłkach, brak podawania co najmniej raz w tygodniu ryby w posiłkach oraz brak dokumentacji dotyczącej wartości energetycznej i odżywczej ocenianego jadłospisu w 1 punkcie wydawania posiłków w przedszkolu,
- brak dokumentacji dotyczącej wartości energetycznej i odżywczej ocenianego jadłospisu w 1 punkcie wydawania posiłków w przedszkolu,
- brak podawania każdego dnia warzyw lub owoców w każdym posiłku w 1 punkcie wydawania posiłków w przedszkolu,
- brak dokumentacji dotyczącej wartości energetycznej, odżywczej i gramatury posiłków ocenianego jadłospisu oraz brak podawania co najmniej raz w tygodniu ryby w posiłkach w 1 punkcie wydawania posiłków w szkole,
- brak dokumentacji dotyczącej wartości energetycznej i odżywczej ocenianego jadłospisu w 1 stołówce w internacie.

W związku z powyższym wydano polecenia pokontrolne celem zapewnienia dzieciom odpowiedniego żywienia, zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa.

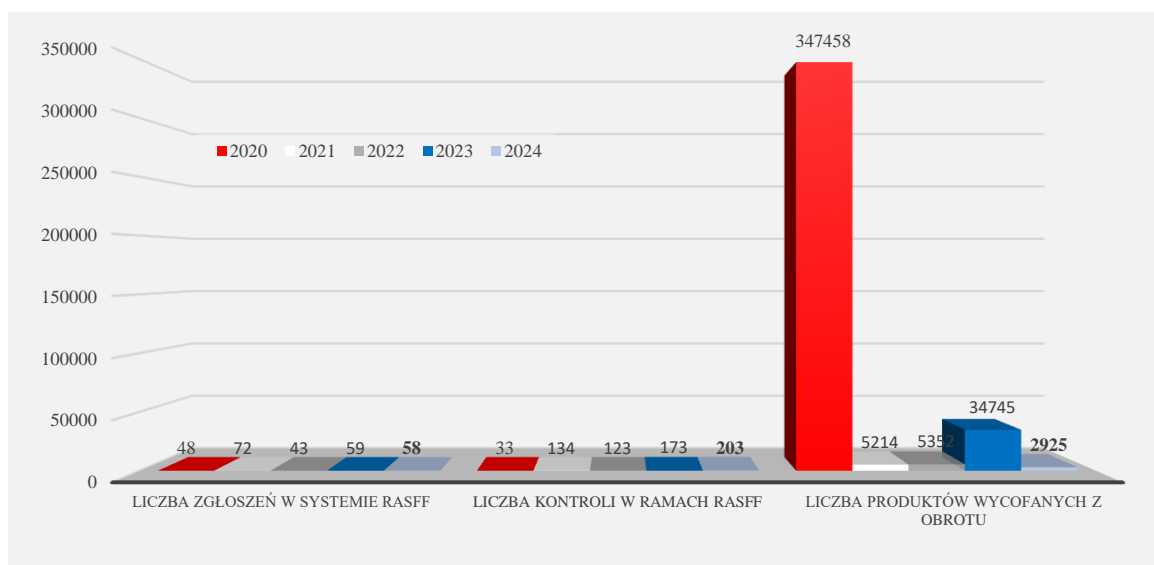
Zatrucia pokarmowe

W roku 2024 w powiecie krakowskim nie wystąpiło zbiorowe zatrucie pokarmowe.

Działania w ramach systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach)

Z uwagi na otrzymane powiadomienia w systemie RASFF w 2024 r. na terenie powiatu krakowskiego prowadzono postępowania w 19 przypadkach zgłoszeń alarmowych, w 8 przypadkach zgłoszeń informacyjnych w celu zwrócenia uwagi, w tym 5 powiadomień zgłoszonych przez PPIS w Krakowie, w 28 przypadkach zgłoszeń informacyjnych celem podjęcia działań, w tym 2 powiadomienia zgłoszone przez PPIS w Krakowie oraz w 3 przypadkach zgłoszeń o niezgodności. W związku prowadzonymi ww. postępowaniami przeprowadzono łącznie 203 kontrole sanitarne, w wyniku których z obrotu handlowego wycofano ogółem 2880 sztuk środków spożywczych opakowanych jednostkowo, 165 kg środków spożywczych nieopakowanych oraz 45 sztuk wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Wykres 25. Działania w ramach systemu RASFF - porównanie danych w latach 2020-2024.

Jakość zdrowotna środków spożywczych

W roku 2024 ogółem w powiecie krakowskim pobrano do badań laboratoryjnych i przebadano 247 próbek z czego, 201 pobrano w ramach realizacji „Planu pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na rok 2024”. Pozostałe 46 próbek pobrano w związku z wnioskami konsumentów, podejrzeniami zatruc pokarmowych oraz w ramach akcji dotyczącej jakości zdrowotnej owoców i warzyw pochodzących z krajów Unii Europejskiej. Ponadto, 1 próbka została pobrana podczas kontroli żywności importowanej. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych zdyskwalifikowane zostały 4 próbki, 2 z uwagi na zanieczyszczenia mikrobiologiczne oraz po 1 w związku z przekroczeniem NDP dla pestycydów i dla WWA.

Import - Export

W roku 2024 na terenie powiatu krakowskiego przeprowadzono łącznie 268 granicznych kontroli sanitarnych, z czego 232 kontrole dotyczyły wywozu towarów do krajów trzecich (eksport), natomiast pozostałe 36 kontroli dotyczyło przywozu towarów z krajów niebędących członkami Unii Europejskiej (import).

Kontrole związane z eksportem przeprowadzano bezpośrednio w magazynach zakładów produkcyjnych. Wśród asortymentu wysyłanego za granicę były głównie: napoje energetyzujące i napoje izotoniczne, suplementy diety, kawy zbożowe rozpuszczalne i ekstrakty kaw zbożowych, wyroby cukiernicze, przetwory spożywcze, płatki śniadaniowe, przyprawy spożywcze, przekąski typu snack, kakao, napoje rozpuszczalne, syropy oraz płatki śniadaniowe.

Kontrole związane z importem w powiecie ziemskim przeprowadzano głównie w punktach granicznej kontroli sanitarnej, gdzie przedmiotem kontroli były suplementy diety i ekstrakty roślinne.

Wszystkie ocenione partie środków spożywczych spełniały wymagania w zakresie jakości zdrowotnej, wobec powyższego PPIS w Krakowie wydał 268 świadectw dopuszczenia ich do obrotu.

Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

W 2024 r. na terenie powiatu znajdowało się pod nadzorem 10 wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 87 zakładów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W ww. zakładach przeprowadzono 13 kontroli sanitarnych, w tym 2 kontrole interwencyjne w ramach systemu RASFF dot. wycofania z obrotu produktów niewłaściwej jakości, 1 kontrolę interwencyjną i 1 kontrolę dot. poboru prób materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 9 kontroli w zakresie oceny oznakowania wprowadzanych do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (zakwestionowano oznakowanie 1 produktu). Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości 1 osobę ukarano grzywną w drodze mandatu karnego w wys. 100 zł.

Ponadto, wydano 1 decyzję administracyjną dot. stanu sanitarno-technicznego.

Podsumowanie

Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywnościowo-żywnościowych zlokalizowanych na terenie powiatu krakowskiego ocenia się jako dobry.

Jakość zdrowotna żywności pobranej do badań laboratoryjnych w ramach nadzoru nad produkcją pierwotną spełniała wymagania prawa żywnościowego.

Pomimo porównywalnej liczby zgłoszeń w 2024 r. (58) w ramach systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) z rokiem 2023 (59), wycofano znacznie mniej z obrotu handlowego środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych, niezgodnych z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa żywnościowego.

W ocenianych blokach żywienia znajdujących się w placówkach oświatowo-wychowawczych zapewniono w przeważającej części zadowalający sposób żywienia, bowiem posiłki zawierały podstawowe składniki odżywcze t.j. białka, węglowodany, tłuszcze, składniki mineralne i witaminy.

Podczas wypoczynku w okresie ferii zimowych oraz wakacji na terenie powiatu krakowskiego zapewniono prawidłowe warunki bezpieczeństwa żywieniowego dzieciom i młodzieży.

Wszystkie ocenione partie środków spożywczych w eksporcie i imporcie spełniały wymagania w zakresie jakości zdrowotnej, wobec powyższego uzyskały świadectwa dopuszczenia do obrotu.

IX. Ocena higienicznych warunków pracy w zakładach pracy

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Krakowie typuje do kontroli zakłady pracy kierując się występującymi szkodliwościami na stanowiskach pracy stwarzającymi zagrożenie dla życia i zdrowia pracowników. W roku 2024 nadzorem sanitarnym na terenie powiatu krakowskiego objęto 283 zakłady pracy, zatrudniające 8 639 pracowników. Przeprowadzono ogółem 523 kontrole, w tym 240 kontrole doraźnych oraz 283 kontrole planowane, dotyczące m.in.: nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi, zgłaszanych wniosków w związku z niewłaściwymi warunkami pracy, kontroli sprawdzających, tematycznych. Wydano 207 decyzji administracyjnych nakazujących likwidację stwierdzonych uchybień, co stanowi 69% zakładów pracy, w których stwierdzono nieprawidłowości.

Równolegle z realizowanym bieżącym nadzorem nad higienicznymi warunkami pracy PPIS w Krakowie przeprowadzał oceny narażenia zawodowego w sprawie chorób zawodowych i wydawał decyzje stwierdzające choroby zawodowe lub decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Tabela 1. Liczba działań podjętych w zakresie prowadzonych ocen narażenia zawodowego w sprawie chorób zawodowych w latach 2021-2024.

		Rok			
		2021	2022	2023	2024
Liczba zgłoszonych podejrzeń w sprawie chorób zawodowych		9	18	22	21
Liczba wydanych decyzji w przedmiocie chorób zawodowych	stwierdzających chorobę zawodową	3	3	3	2
	o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej	4	3	7	10
Liczba przeprowadzonych ocen narażenia zawodowego		50	33	41	48

Tabela 2. Stwierdzone jednostki chorobowe w 2024 roku.

Stwierdzone jednostki chorobowe w roku 2024		
Pozycja	Nazwa Choroby	Liczba
Poz. 26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: COVID-19	2
Razem		2

W ramach nadzoru bieżącego prowadzona była również ocena przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych zakładach pracy zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyroków tytoniowych. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie.

Nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi

PPIS w Krakowie, zgodnie z art. 29 stawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1816) realizuje zadania z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego kontrolując przestrzeganie przez dalszych użytkowników – formulatorów, stosujących oraz dystrybutorów wymogów dotyczących stosowania oraz wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin.

Na terenie objętym nadzorem skontrolowano 217 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny, 38 dystrybutorów, 1 importera, 2 dalszych użytkowników – formulatorów.

Nieprawidłowości, dotyczące naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin stwierdzono podczas 32 kontroli.

W roku 2024 wydano 32 decyzje administracyjne z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu oraz udostępnianiem produktów biobójczych

Na terenie powiatu krakowskiego znajduje się 38 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, w tym 7 podmiotów zobowiązanych do uzyskania pozwolenia na obrót. Przeprowadzono 50 kontroli z zakresu wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, w tym pod kątem prawidłowości oznakowania opakowań produktów biobójczych oraz posiadania pozwolenia na obrót produktem biobójczym przez podmiot odpowiedzialny.

Wydano 8 decyzji z zakresu wprowadzania do obrotu na teren Rzeczypospolitej Polskiej produktów biobójczych.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu oraz udostępnianiem na rynku produktów kosmetycznych

W roku 2024 na terenie powiatu krakowskiego skontrolowano 34 podmioty wprowadzające do obrotu oraz udostępniające produkty kosmetyczne. Nieprawidłowości dotyczące naruszenia przepisów w zakresie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych (Dz. Urz. UE. L. 342., str. 59) oraz ustawy z dnia 4 października 2018 r. *o produktach kosmetycznych* (Dz.U. 2018 poz. 2227) stwierdzono podczas 4 kontroli.

W roku 2024 wydano 4 decyzje administracyjne z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego nad produktami kosmetycznymi. Nałożono 13 administracyjnych kar pieniężnych.

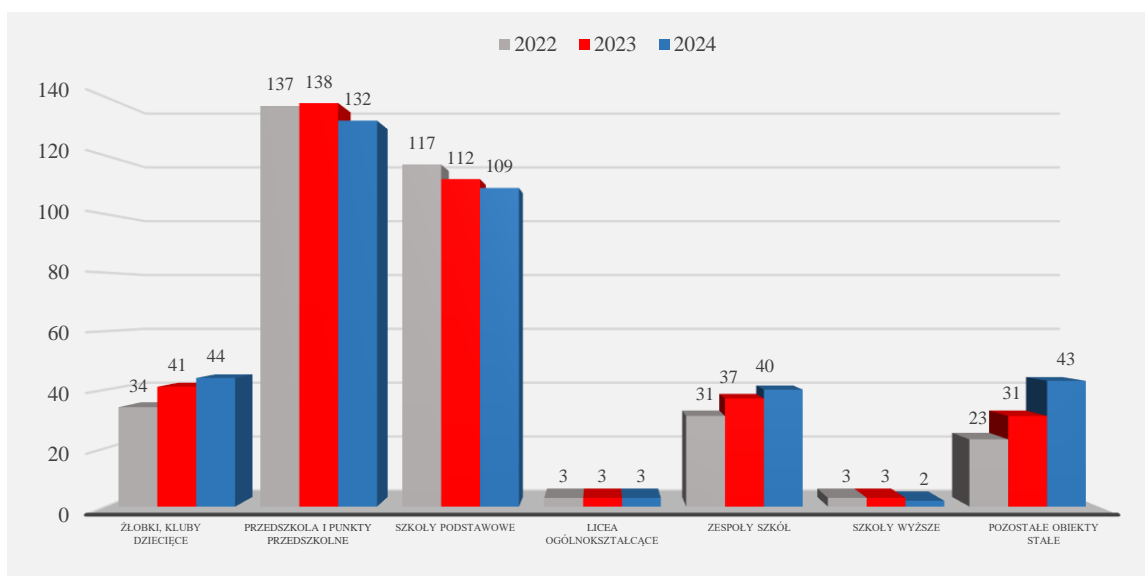
Podsumowanie

Analizując wyniki przeprowadzonych kontroli sanitarnych oraz liczbę wydanych decyzji należy stwierdzić, iż nadal konieczny jest wzmożony nadzór nad warunkami pracy pracowników w zakładach już istniejących lub nowopowstałych na terenie powiatu krakowskiego.

X. Ocena bezpieczeństwa sanitarnego placówek oświatowo-wychowawczych

W roku 2024 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie, na terenie powiatu krakowskiego, znajdowały się 373 stałe obiekty nauczania i wychowania w tym: 44 żłobków i klubów dziecięcych, 132 przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego, 109 szkół podstawowych, 3 licea ogólnokształcące, 40 zespołów szkół, 2 obiekty szkół wyższych, 43 pozostałych obiektów oraz 234 obiekty sezonowe (zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży). Z obiektów stałych korzystało w ciągu roku 40 751 dzieci i młodzieży, a z wypoczynku zimowego i letniego 1345 uczestników.

Wykres 26. Obiekty stałe na terenie powiatu krakowskiego będące pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie. Porównanie za lata 2022 - 2024 r.

Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, prowadząc nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2024 roku, przeprowadzili 354 kontrole sanitarnych, w tym 291 kompleksowych (tj. 78% z ewidencji) oraz 63 kontrole doraźnych (tematycznych, interwencyjnych, sprawdzających).

Celem poprawy stanu sanitarno-technicznego nadzorowanych placówek w roku 2024 wydano 24 decyzje administracyjne nakazujące wykonanie obowiązków oraz 35 decyzji nakładających opłatę. Ponadto nałożono 3 mandaty karne za zaniedbania czystości i porządku na terenie placówek.

Stan sanitarno-techniczny istniejących placówek oświatowo-wychowawczych systematycznie ulega poprawie dzięki prowadzonym pracom remontowym. W 2024 r. wykonano między innymi: malowanie sal dydaktycznych, ciągów komunikacyjnych, remonty pomieszczeń sanitarnych, sal gimnastycznych, a także remonty lub wymiany wykładzin podłogowych lub podłóg.

Warunki do utrzymania higieny

Skontrolowane placówki oświatowo-wychowawcze podłączone są do sieci wodociągów gminnych, a jedna placówka posiada własne ujęcie wody. 57 placówek posiada miejscowe odprowadzenie ścieków (szambo, własne oczyszczalnie ścieków), pozostałe są podłączone do kanalizacji.

Ponadto prowadzono wzmożony nadzór nad przestrzeganiem bieżącej czystości pomieszczeń sanitarnych, zapewnienia odpowiedniej ilości środków do higieny osobistej oraz wyposażenia placówek w urządzenia sanitarno-higieniczne w stanie pełnej sprawności technicznej. W 2024 r. wydano 4 decyzje

nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnych dla uczniów, a w 2 placówkach nałożono mandaty karne za zaniedbania czystości i porządku.

Umeblowanie sal w przedszkolach i szkołach

W ramach bieżącego nadzoru w placówkach oświatowo-wychowawczych kontrolowano stanowiska pracy ucznia/przedszkolaka pod kątem dostosowania mebli do wzrostu dzieci. Przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu dzieci w 201 placówkach tj. 20 627 stanowisk uczniów/przedszkolaków. W tym zakresie stwierdzono nieprawidłowości w 3 placówkach i wydano decyzje dotyczące dostosowania mebli do wymagań ergonomii.

Higiena procesu nauczania

Pracownicy Oddziału Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, podczas kontroli sanitarnych w 92 szkołach różnego szczebla nauczania, zweryfikowali plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych z uwzględnieniem równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, zróżnicowania zajęć w każdym dniu oraz zapewnia uczniom miejsce na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W każdej szkole zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w szafach z indywidualnymi skrytkami lub wyznaczono miejsce na półkach w klasach.

Ponadto podczas przeprowadzanych kontroli w 92 szkołach dokonano oceny higieny procesu nauczania, w zakresie odpoczynku w czasie trwania przerw międzylekcyjnych. We wszystkich skontrolowanych szkołach zapewniono przerwy 10 minutowe lub krótsze i przynajmniej jedną przerwę dłuższą na spożycie posiłku. W 45 szkołach zapewniono uczniom możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu.

Nadzór nad preparatami i substancjami chemicznymi

Systematycznie prowadzony jest nadzór nad niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych. W 2024 roku w 36 szkołach skontrolowano klasopracownie chemiczne. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie braku wymaganych kart charakterystyki substancji chemicznych i ich mieszanin oraz oznakowania ich zgodnie z przepisami, tylko w 1 placówce wydano decyzje administracyjną oraz nałożono mandat karny za zaniedbania czystości i porządku.

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami

Podczas kontroli przeprowadzonych w 92 szkołach stwierdzono, że 34 szkoły posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej do własnej dyspozycji. W wyniku przeprowadzonych kontroli żaden gabinet profilaktyki i pomocy przedlekarskiej nie budził zastrzeżeń higieniczno-sanitarnych i technicznych.

Ponadto 2 szkoły organizują opiekę stomatologiczną w oparciu o gabinet stomatologiczny zlokalizowanych na terenie szkoły, a 12 szkół w oparciu o dentobus.

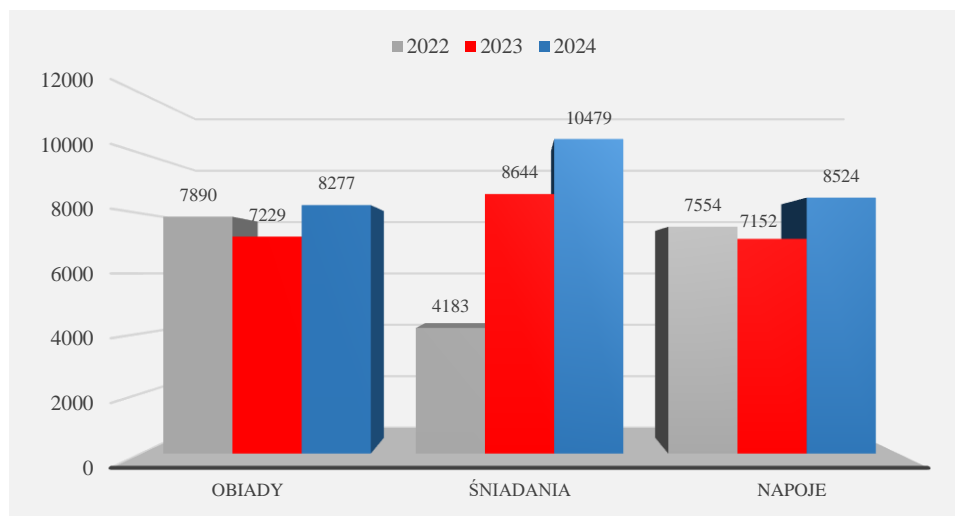
W 2024 r. w 25 szkołach co najmniej 1 raz w ciągu roku organizowane było w ramach profilaktyki pedikulozy sprawdzanie przeglądu czystości stanu głowy, natomiast w 52 szkołach prowadzono akcje edukacyjną w zakresie profilaktyki wszawicy.

Żywnienie dzieci i młodzieży w szkołach

W wyniku kontroli przeprowadzonych w 2024 r. stwierdzono, że w 86 skontrolowanych szkołach wydawane były ciepłe posiłki obiadowe. Z obiadów skorzystało 8 277 uczniów. Drugie śniadania (w

tym owoce i warzywa) dla uczniów przygotowywało 75 szkół, a skorzystało – 10 479 uczniów, napoje podawało 65 szkół (mleko lub herbatę), skorzystało – 8 524 uczniów.

Wykres 27. Liczba uczniów korzystających z żywienia w placówkach oświatowych w latach 2022-2024 r.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2024 r. skontrolowano zorganizowany na terenie powiatu krakowskiego wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej w okresie zimowym i letnim. Przeprowadzono łącznie 45 kontroli turnusów w obiektach sezonowych.

Tabela 3. Wypoczynek dzieci i młodzieży w latach 2020–2024.

Rok	Liczba turnusów w bazie MEN	Liczba kontroli	Liczba uczestników
2020	58	1	37
2021	30	30	386
2022	195	41	1614
2023	202	24	809
2024	234	45	1345

Nadal największym zainteresowaniem cieszą się wypoczynki organizowane w miejscu zamieszkania tj. szkoły, ośrodki kultury, obiekty sportowe, które organizują szeroki wachlarz zajęć edukacyjnych oraz sportowych. Placówki wypoczynku dzieci i młodzieży na nadzorowanym terenie zostały zorganizowane prawidłowo i nie budziły zastrzeżeń.

Podsumowanie

Podsumowując, w 2024 r. podobnie jak w latach ubiegłych, warunki sanitarno-techniczne placówek oświatowo-wychowawczych ulegają sukcesywnie poprawie, co jest wynikiem przeprowadzanych prac remontowych i modernizacyjnych. Prowadzone działania przez pion Higieny Dzieci i Młodzieży miały na celu m.in. zapewnienie w każdej skontrolowanej szkole bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci w tym prawidłowe urządzenie sal lekcyjnych oraz zapewnienie właściwej higieny procesu nauczania.

XI. Profilaktyka w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego

W roku 2024, celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci, młodzieży i dorosłych, przedstawiciele PPIS w Krakowie inicjowali, nadzorowali i koordynowali działania oświatowo - zdrowotne i promocji zdrowia w 17 gminach powiatu krakowskiego. W oparciu o wytyczone cele oraz potrzeby środowiska lokalnego prowadzono działania dotyczące następujących zagadnień:

- profilaktyki nowotworowej,
- profilaktyki antytytoniowej, w tym stosowania e-papierosów,
- profilaktyki uzależnień, w tym przeciwdziałania używaniu środków psychoaktywnych,
- promowania zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zbilansowanej diety,
- profilaktyki zakażeń wirusami HIV, HAV, HBV i HCV, HPV,
- promowania szczepień ochronnych,
- profilaktyki wszawicy,
- bezpieczeństwa zdrowotnego w okresie letnim i zimowym,
- profilaktyki chorób zakaźnych, w tym WZW, grypy,
- promocja higieny osobistej,
- profilaktyki chorób odkleszczowych.

Powyższe przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców poprzez realizację programów edukacyjnych, interwencji nieprogramowych oraz kampanii informacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim oraz lokalnym, a także organizację i udział w wydarzeniach plenerowych mających znaczenie w profilaktyce i promowaniu zdrowia.

W 2024 roku realizowano **10** programów profilaktyczno-edukacyjnych, w tym:

- 2 programy profilaktyczno-edukacyjne na poziomie krajowym,
- 6 programów profilaktyczno-edukacyjnych na poziomie wojewódzkim,
- 2 programy profilaktyczno-edukacyjne na poziomie lokalnym.

Program ***Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu*** obejmuje dwa programy antytytoniowe.

Lokalny program przedszkolnej edukacji antytytoniowej ***Czyste Powietrze Wokół Nas***, został zrealizowany w 26 placówkach (w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych) dla 1 001 osób. Adresowany jest on do dzieci 5 i 6 letnich oraz ich rodziców. Priorytetowym celem programu jest ochrona dzieci przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego.

Drugi z programów dotyczących profilaktyki palenia tytoniu – ***Bieg po zdrowie***, skierowany jest do uczniów klas IV, został zrealizowany w 33 szkołach podstawowych. Odbiorcami programu było 1 552 uczniów wraz z rodzicami.

Dodatkowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie na bieżąco monitorował przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w obiektach na terenie Miasta Krakowa i powiatu krakowskiego. Sprawozdania z wyników kontroli przestrzegania ww. zakazu wysyłane były co miesiąc do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie.

W roku szkolnym 2023/2024 realizowano także przedszkolny program ***Skąd się biorą produkty ekologiczne***, którego celem jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat, kreowanie u dzieci prawidłowych postaw dotyczących zdrowego żywienia oraz promowanie aktywności fizycznej.

Program został zrealizowany w 26 placówkach, a jego odbiorcami było 1 430 dzieci i ich rodziców. Ponadto zorganizowano tematyczny konkurs plastyczny dla placówek realizujących program, w którym wzięło udział 6 placówek.

Jak co roku, dużym zainteresowaniem cieszył się program **Trzymaj Formę!** realizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności. Program zrealizowany został w 53 szkołach podstawowych, w klasach V - VIII. Odbiorcami było 6 930 osób. Stałym celem ww. programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród uczniów i ich rodzin, poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Programowi towarzyszył konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia, do którego przystąpiło 20 uczniów z 3 szkół.

Program **ARS, czyli jak dbać o miłość**, dotyczy profilaktyki stosowania środków psychoaktywnych przez młodych ludzi. Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi wchodzących w dorosłe życie. Program realizowany był w 3 placówkach ponadpodstawowych. Edukacją objęto 242 osoby.

Program **Wybierz Życie - Pierwszy Krok** ukierunkowany jest na profilaktykę raka szyjki macicy i ma na celu wzrost poziomu wiedzy na temat tego nowotworu oraz roli wirusa HPV w jego powstawaniu. Adresowany jest do młodzieży szkół ponadpodstawowych, uczniów VIII klas szkół podstawowych oraz ich rodziców. Program realizowany był w 4 placówkach wśród 453 odbiorców.

Program **Znamie! Znam je?** ma na celu upowszechnienie wśród młodzieży i ich rodzin wiedzy na temat czerniaka i skutecznych metod zabezpieczenia się przed tym nowotworem skóry. Program został zrealizowany w 36 placówkach wśród 1 720 uczniów VII i VIII klas szkół podstawowych oraz wszystkich klas szkół ponadpodstawowych.

Program **Podstępne WZW**, którego celem jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat sposobów zakażenia wirusami HAV, HBV oraz HCV, zrealizowany został w 5 placówkach. Odbiorcami programu było 445 osób.

W ramach **Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV** w 2024 roku edukowano społeczność szkolną oraz środowisko medyczne poprzez udostępnianie informacji na temat profilaktyki HIV/AIDS – zamieszczanie na stronie internetowej i w mediach społecznościowych aktualnych informacji tematycznych oraz dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych do 39 placówek służby zdrowia oraz placówek oświatowych. Odbiorcami ww. działań było 1 170 osób.

Największe grono odbiorców zyskał program „Trzymaj Formę!”.

Łącznie interwencjami programowymi objęto 14 943 osób z placówek zlokalizowanych na terenie powiatu krakowskiego: przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych oraz placówek służby zdrowia.

Ponadto realizowano interwencje nieprogramowe o zasięgu krajowym i lokalnym.

W ramach lokalnej interwencji nieprogramowej **Bezpieczeństwo zdrowotne dzieci, młodzieży i dorosłych w okresie letnim i zimowym** przeprowadzono warsztaty w 41 placówkach. Celem akcji było przekazanie wiedzy na temat jak zdrowo i bezpiecznie spędzić wakacje. Odbiorcy zapoznali się

z głównymi zagrożeniami zdrowotnymi nasilającymi się w okresie letnim. Dodatkowo zorganizowano 34 spotkania warsztatowe w 18 placówkach. Podczas spotkań przeprowadzano pogadanki na temat szeroko pojętego bezpieczeństwa w okresie letnim i zimowym. W ramach interwencji pracownicy zorganizowali konferencję *Postaw na zdrowie* dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Wydarzenie zostało zorganizowane we współpracy z Centrum Usług Społecznych w Skawinie. Łącznie akcją objęto 1 573 osób.

W ramach lokalnej interwencji nieprogramowej pt. **Profilaktyka chorób odkleszczowych** przekazano do 62 placówek oświatowych materiały edukacyjne (ulotki, kolorowanka edukacyjna *Kleszczowanka*). Odbiorcami materiałów było 1 240 osób. Co więcej dla uczniów szkół podstawowych zorganizowano webinarium pt. *Czy już wiesz, co to kleszcze?*, w którym uczestniczyło 1 672 uczniów. Łącznie działaniami objęto 2 912 osób.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie w ramach interwencji pn. **Profilaktyka używania środków psychoaktywnych** podejmował działania mające na celu uświadomienie niebezpieczeństwa choćby jednorazowego sięgnięcia po narkotyki, a także uwrażliwienie społeczeństwa na problem stosowania środków psychoaktywnych. Materiały tematyczne przekazano pedagogom z 6 placówek. Odbiorcami było 120 osób. Na przygotowanym stoisku PSSE w Krakowie w jednej ze szkół ponadpodstawowych udostępniane były narkogogle i alkohologle, dzięki którym osoby zainteresowane mogły się przekonać, jak funkcjonuje świadomość człowieka po zażyciu środków psychoaktywnych oraz po spożyciu napojów alkoholowych. Łącznie działaniami objęto 150 osób.

Do 32 placówek przekazano także materiały informacyjno-edukacyjne dotyczące **profilaktyki e-papierosów**, które dotarły do 960 osób. W ramach interwencji pracownicy zorganizowali konferencję *Daj popalić nałogowi*, w której wzięło udział 12 uczniów z 1 szkoły ponadpodstawowej z terenu powiatu krakowskiego. Dodatkowo w 3 placówkach przeprowadzono prelekcje na temat szkodliwości używania e-papierosów, w których wzięło udział 310 uczniów. Łącznie działaniami objęto 1 282 osób.

W ramach obchodów **Światowego Dnia bez Tytoniu** do 13 szkół przekazano materiały tematyczne związane ze szkodliwością palenia tytoniu. Dotarły one do 260 osób. Z kolei w związku z obchodami **Światowego Dnia Rzucania Palenia** materiały edukacyjne zostały dostarczone do 3 placówek. Odbiorcami było 60 osób. Dodatkowo w jednej ze szkół ponadpodstawowych zorganizowano punkt edukacyjno-informacyjny, w którym uczniowie mieli możliwość sprawdzić zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu przy pomocy smokerlyzera. Ogółem profilaktyką palenia tytoniu objęto 360 osób.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie w roku 2024 przekazywał również materiały edukacyjne do przedszkoli i szkół dotyczące m.in.:

- profilaktyki wszawicy - 19 placówek (665 osób),
- profilaktyki grypy i antybiotyki – 9 placówek (180 osób),
- profilaktyki chorób nowotworowych – 2 placówki (40 osób),
- projekt POWER Ukraina – 23 placówki (276 osoby).

W ramach profilaktyki chorób zakaźnych zorganizowano wspólnie z Wodociągami Miasta Krakowa konferencję pn. *Prewencja legionelli, a bezpieczeństwo pacjenta w szpitalach*. W konferencji wzięło udział 20 osób.

Ponadto do 56 placówek z terenu powiatu krakowskiego dostarczono materiały edukacyjne w języku polskim oraz ukraińskim, **promujące szczepienia ochronne**. Łącznie materiały dotarły do 3 257 osób.

W ramach interwencji nieprogramowej pt. **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania** przedstawiciele PSSE w Krakowie:

- zorganizowali 16 spotkań warsztatowych w 4 placówkach. W zajęciach wzięło udział 415 uczniów.
- na zaproszenie dyrekcji placówek oświatowych wzięli udział w 2 eventach rodzinnych (1 137 osób).
- zorganizowano cykliczny konkurs online „Co wiesz o zdrowiu?”, którego celem było pogłębienie wiedzy na temat zdrowia oraz kształtowania właściwych postaw prozdrowotnych wśród społeczeństwa.
- zorganizowali we współpracy z Wodociągami Miasta Krakowa konferencję pn. „Wspólnie zadbajmy o bezpieczeństwo dzieci” dotyczące szeroko pojętego bezpieczeństwa (45 osób).
- w ramach współpracy z Centrum Usług Społecznych w Skawinie przeprowadzili warsztaty online poświęcone zdrowemu odżywianiu. Działaniami objęto 25 osób.

Łącznie działaniami objęto 1 622 osób.

W ramach interwencji nieprogramowej **Promocja higieny osobistej** przeprowadzono 20 warsztatów w 14 placówkach. Podczas zajęć wykorzystywano lampę UV, dzięki której można sprawdzić dokładność mycia rąk. Do 10 placówek dostarczono materiały tematyczne. Łącznie działaniami objęto 479 osób.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie w ramach **profilaktyki używania alkoholu** zorganizował *Konferencję profilaktyczną przeciw uzależnieniom – aspekty i działania* w Michałowicach skierowaną do pedagogów i dyrektorów. W konferencji wzięło udział 61 osób.

O podejmowanych działaniach na bieżąco informowano za pośrednictwem strony internetowej <https://www.gov.pl/web/psse-krakow> oraz mediów społecznościowych:

- facebook <https://www.facebook.com/pssekrakow/>,
- twitter <https://twitter.com/pssekrakow>
- instagram <https://instagram.com/pssekrakow/>

Liczba opublikowanych treści (w tym 353 autorskich grafik):

- 22 artykułów na stronie internetowej PSSE w Krakowie,
- 471 postów oraz 705 relacji na Facebooku PSSE w Krakowie,
- 282 postów oraz 705 relacji na Instagramie PSSE w Krakowie,
- 112 postów na Twitterze PSSE w Krakowie.

Łącznie interwencjami nieprogramowymi objęto 12 877 mieszkańców powiatu krakowskiego.

Podsumowanie

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie inicjuje, wdraża, monitoruje interwencje programowe i nieprogramowe z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia na terenie powiatu krakowskiego. Realizowane w roku 2024 interwencje programowe były kontynuacją programów wdrożonych w ubiegłych latach i mają charakter długofalowy. Inicjowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie interwencje i działania akcyjne były odpowiedzią na aktualne zagrożenia zdrowotne występujące wśród mieszkańców powiatu krakowskiego: dzieci, młodzieży i dorosłych.

XII. Postępowania interwencyjne

W 2023 roku wpłynęły do PPIS w Krakowie 168 sygnałów obywatelskich w zakresie naruszenia wymagań sanitarnych, z czego:

- 142 sygnały rozpatrzono we własnym zakresie,
- 15 sygnałów przekazano do załatwienia zgodnie z posiadanymi kompetencjami do innych instytucji,
- 11 sygnałów pozostawiono bez rozpatrzenia.

Do **Oddziału Nadzoru Higieny Żywności i Żywnienia** wpłynęło 90 sygnałów obywatelskich w zakresie naruszenia wymagań sanitarnych, z czego:

- 74 sygnałów obywatelskich rozpatrzono we własnym zakresie;
- 8 sygnałów obywatelskich przekazano do załatwienia zgodnie z posiadanymi kompetencjami do innych instytucji,
- 8 pozostawiono bez rozpatrzenia.

W przypadku 36 złożonych sygnałów obywatelskich stan w nich opisany potwierdził się, tym samym uznano je za zasadne; w 22 przypadkach częściowo się potwierdził - częściowo zasadne, w 16 przypadkach nie potwierdził się – niezasadne.

Tematyka zgłoszeń dotyczyła:

- wprowadzania do obrotu handlowego środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- wystąpienia dolegliwości żołądkowych po spożyciu potraw lub produktów spożywczych,
- nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego obiektów żywnościowo-żywnościowych,
- obecności szkodników w zakładach,
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub po upływie daty minimalnej trwałości,
- niehigienicznej sprzedaży i przechowywania artykułów spożywczych.

W 2024 r. do **Oddziału Nadzoru Higieny Komunalnej** wpłynęło 47 sygnałów obywatelskich, wszystkie zostały rozpatrzone przez tut. organ, 2 zostały przekazane do właściwych organów zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową. Sygnały obywatelskie rozpatrywane przez PPIS w Krakowie dotyczyły: jakości wody do spożycia (12 zgłoszeń), obiektów użyteczności publicznej nadzorowanych przez PPIS (9 zgłoszeń), pozostałe w sprawie nieprawidłowej gospodarki ściekowej oraz nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-porządkowego obiektów i nieruchomości prywatnych.

W 2024 roku w zakresie **nadzoru epidemiologii** rozpatrzono 5 zgłoszeń. W 1 przypadku sygnał uznano za zasadny, gdyż sytuacja opisana w zgłoszeniu potwierdziła się.

Rozpatrywane sygnały obywatelskie dotyczyły:

- niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych,
- nieprawidłowego postępowania w trakcie poboru krwi do badań,
- niewłaściwego postępowania z odpadami medycznymi,
- pogryzienia pacjenta przez wszy i pluskwy.

Do **Oddziału Nadzoru Higieny Pracy** wpłynęło 17 sygnałów obywatelskich dot. niewłaściwych warunków pracy oraz nieprzestrzegania przepisów w zakresie udostępniania/ wprowadzania do obrotu

produktów chemicznych oraz produktów kosmetycznych. W wyniku podjętych czynności kontrolnych w 11 przypadkach zgłoszenie uznano za zasadne.

W zakresie **nadzoru higieny dzieci i młodzieży** zarejestrowano 9 zgłoszeń, spośród których 7 uznano za zasadne.

Rozpatrywane zgłoszenia dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, niewłaściwego stanu porządkowego wokół terenu placówki, oraz przeprowadzanych prac remontowych podczas prowadzenia zajęć w szkołach, występowania wszawicy/ owsicy/świerzbu u dzieci oraz palenia tytoniu na terenie placówki.

XIII. Spis wykresów

Wykres 1. Ustawowe zadania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Porównanie za lata 2021-2024.	4
Wykres 2. Zadania zrealizowane przez Oddział Nadzoru Zapobiegawczego w latach 2021-2024.	5
Wykres 3. Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.	7
Wykres 4. Miesięczne zestawienie liczby zachorowań na COVID-19 na terenie powiatu krakowskiego w roku 2024.	7
Wykres 5. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.	8
Wykres 6. Zachorowania na grypę i zachorowania grypopodobne w powiecie krakowskim - porównanie w latach 2020-2024.	9
Wykres 7. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.	9
Wykres 8. Zachorowania na boreliozę w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.	10
Wykres 9. Zachorowania na krztusiec w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.	10
Wykres 10. Liczba mieszkańców powiatu krakowskiego zaszczepiona przeciw wściekliznie - porównanie w latach 2020-2024.	11
Wykres 11. Zachorowania na bakteryjne i wirusowe zakażenia i zatrucia pokarmowe w powiecie krakowskim, porównanie w latach 2020-2024.	12
Wykres 12. Neuroinfekcje w powiecie krakowskim porównanie w latach 2020-2024.	13
Wykres 13. Nowo wykryte zakażenia HIV w powiecie krakowskim - porównanie w latach 2020-2024.	13
Wykres 14. Liczba zarejestrowanych zachorowań lub podejrzeń zachorowań na gruźlicę w powiecie krakowskim w latach 2020-2024.	14
Wykres 15. Procent wyszczepienia dzieci i młodzieży na terenie powiatu krakowskiego w latach 2020 – 2024.	16
Wykres 16. Liczba zakładów leczniczych w powiecie krakowskim w 2024 roku.	19
Wykres 17. Liczba kontroli w powiecie krakowskim w 2024 roku.	20
Wykres 18. Oddział Higieny Żywności i Żywienia - porównanie danych w latach 2020-2024.	28
Wykres 19. Zakłady produkcji żywności - porównanie danych w latach 2020-2024.	29
Wykres 20. Hipermarkety i supermarkety porównanie danych w latach 2020-2024.	30
Wykres 21. Magazyny hurtowe porównanie danych w latach 2020-2024.	30
Wykres 22. Suplementy diety porównanie danych w latach 2020-2024.	32
Wykres 23. Obiekty obrotu detalicznego - porównanie danych 2020-2024.	33
Wykres 24. Obiekty żywienia zbiorowego otwartego porównanie danych w latach 2020-2024.	34
Wykres 25. Działania w ramach systemu RASFF - porównanie danych w latach 2020-2024.	36
Wykres 26. Obiekty stałe na terenie powiatu krakowskiego będące pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie. Porównanie za lata 2022 - 2024 r.	41

Wykres 27. Liczba uczniów korzystających z żywienia w placówkach oświatowych w latach 2022-2024 r.	43
---	----

XIV. Spis tabel

Tabela 1. Liczba działań podjętych w zakresie prowadzonych ocen narażenia zawodowego w sprawie chorób zawodowych w latach 2021-2024.	39
Tabela 2. Stwierdzone jednostki chorobowe w 2024 roku.	39
Tabela 3. Wypoczynek dzieci i młodzieży w latach 2020–2024.	43